

Załącznik nr 2

do Uchwały Nr 67/2019

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej

z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: zarządzanie

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Państwowa Wyższa
Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu

Data przeprowadzenia wizytacji: 20-21.05.2021 r.

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
1. Zapewnienie warunków rekrutacji na studia II stopnia, które powinny być przejrzyste, bezstronne i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.	23
2. Podjęcie działań zapewniających podniesienie poziomu prac dyplomowych na studiach I i II stopnia i zapewnienie ich adekwatności do poziomu i profilu studiów.	23
3. Podjęcie działań przeciwdziałających zjawisku zawyżania ocen za prace dyplomowe.	23
4. Dobór metod i form weryfikacji efektów uczenia się zapewniający weryfikację wszystkich zakładanych efektów uczenia się adekwatnie do profilu studiów.	23
5. Wprowadzenie skutecznych działań systemowych zapobiegających opisanym nieprawidłowościom będącym podstawą obniżenia oceny tego kryterium.	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	24
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	28
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	42
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	43
Zalecenia	46
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	46

5. Załączniki: _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący – dr hab. Katarzyna Szczepańska-Woszczyna, członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Joanna Moczydłowska – członek PKA
- dr hab. Roman Romanowski – ekspert PKA
- Sebastian Gościński - ekspert PKA ds. pracodawców
- Marcin Pioch - ekspert PKA ds. studenckich
- mgr Hanna Chrobak-Marszał - sekretarz zespołu oceniającego.

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku zarządzanie prowadzonym w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markowskiego w Jarosławiu została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały nr 519/2020 Prezydium PKA z dnia 17 lipca 2020 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2020/2021.

W 2015 r. odbyła się ocena programowa na tym kierunku. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z Uchwałą nr 593/2015 z dnia 3 września 2015 r. przyznało ocenę pozytywną. W wyniku oceny programowej, o której mowa, nie zostały sformułowane zalecenia specyficzne dla tego kierunku.

Opis działań naprawczych podjętych przez Uczelnię wskazanych w raporcie z wizytacji w 2015 r. został przedstawiony w pkt. 4 niniejszego raportu.

Zdalna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny. Przed wizytacją odbyło się zdalne spotkanie mające na celu wyjaśnienie wątpliwości oraz dyskusję na temat wstępnych wniosków. Wizytacja rozpoczęła się od Spotkania z Władzami Uczelni. Odbyły się również spotkania z przedstawicielami Samorządu Studenckiego, studentami, nauczycielami akademickimi oraz interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcy), a także Zespołem ds. Zapewniania Jakości Kształcenia. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się zdalne hospitacje zajęć dydaktycznych oraz zdalny ogląd bazy dydaktycznej. Podczas spotkania podsumowującego pracę ZO dokonano oceny spełnienia standardów jakości kształcenia, sformułowano uwagi, o których poinformowano władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/ jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarna i niestacjonarna	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki i zarządzaniu i jakości – 90% ekonomia i finanse – 10%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów i 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	720 godz./27 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	82	0
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2415	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	155 ECTS (86%) – RS 73,8 (41%) - aktualnie	-

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	109 (61%)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	63 (35%)	-

Nazwa kierunku studiów	zarządzanie	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/ jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	niestacjonarna	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{3,4}	nauki o zarządzaniu i jakości (90% ECTS), ekonomia i finanse (10% ECTS),	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry i 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	360 godz./14 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	196	0
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	1270	-

³W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁴ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	101 ECTS (84.2%) – RS 50,1 (41,7%) - aktualnie	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	81 ECTS (67.5%)	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	63	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kierunek zarządzanie prowadzony jest w Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza w Jarosławiu na poziomie studiów I i II stopnia o profilu praktycznym, w formie stacjonarnej na studiach I stopnia (od X.2006 r.) oraz na studiach II stopnia (od roku akademickiego 2013/2014) (Decyzja nr DSW-2_MR-4002-121/05 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 maja 2005 r. w sprawie przyporządkowania specjalności: „ekonomika i organizacja gospodarki żywnościowej” do kierunku studiów „zarządzanie i marketing” (...)); Decyzja nr DKN.ZNU.6052.29.2013.6.PK z dnia 26 lipca 2013 r.). Obowiązujące efekty uczenia się na kierunku, w ramach doskonalenia efektów uczenia się, zostały przyjęte dla studiów I i II stopnia Uchwałą nr 24/VI/2020 r. oraz 25/VI/2020 r. Senatu z dnia 24 czerwca 2020 r.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku są zgodne ze Strategią rozwoju Uczelni na lata 2015-2020 (Uczelnia opublikowała w BIP Strategię Uczelni na lata 2015-2020 oraz 2021-2025), która zakładała m.in. rozwój programów studiów z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań rynku pracy, współpracę w kształtowaniu koncepcji kształcenia i realizacji kształcenia z lokalnym środowiskiem społeczno-gospodarczym oraz umiędzynarodowienie programu studiów. Uczelnia przekazuje praktyczną wiedzę oraz kształci umiejętności elastycznego dostosowywania się do zmiennych warunków otoczenia gospodarczego. Kierunek w swoich założeniach wpisuje się w te cele, gdyż kształci specjalistów wyposażonych w wiedzę, umiejętności i kompetencje o profilu praktycznym pozwalających identyfikować i dokonywać analizy zjawisk i trendów na regionalnym rynku pracy, przygotowanych do aktywności zawodowej w jednostkach krajowych i zagranicznych, w sektorze prywatnym i państwowym, w szerokiej gamie przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, w urzędach administracji państwowej i samorządowej, w instytucjach, fundacjach, stowarzyszeniach pozarządowych. Mogą również kreować nowe miejsca pracy poprzez własną działalność gospodarczą. Kierunek jest jednym z trzech wiodących kierunków studiów prowadzonym przez Uczelnię (obok kierunków pielęgniarstwo i informatyka), który w dużej mierze kształci absolwentów dla regionalnego rynku pracy, w tym w szczególności dla branży spożywczej silnie rozwijającej się w tym regionie.

Uczelnia kładzie nacisk na kształtowanie i rozwój kompetencji społecznych, w szczególności odpowiedzialności, samodzielności i przedsiębiorczości, które w opinii pracodawców są kluczowe na współczesnym rynku pracy. Takie podejście tworzy absolwentom możliwość zatrudnienia na stanowiskach specjalistycznych i kierowniczych w organizacjach gospodarczych oraz podmiotach administracji publicznej. Taki profil kształcenia, jak potwierdzają opinie interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawcy, jest w regionie pożądanym i zgodny z potrzebami regionalnego rynku pracy. Koncepcja i cele kształcenia na kierunku są zgodne z polityką jakości, która zakłada m.in. podnoszenie poziomu wykształcenia absolwentów Uczelni, rozwój bazy dydaktycznej poprzez inwestycje w nowe laboratoria, rozwój kompetencji nauczycieli akademickich oraz podnoszenie poziomu dydaktyki w Uczelni.

Koncepcja kształcenia na studiach I stopnia oraz studiach II stopnia mieści się w dyscyplinach, do których kierunek został przypisany, tj. w dyscyplinach nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse. Zakładane umiejętności absolwenta, w tym znajomość nowoczesnych technik zarządzania,

pozwała uznać, iż koncepcja kształcenia w podstawowym zakresie uwzględnia postęp w działalności zawodowej związanej z tym kierunkiem.

Przy tworzeniu programu studiów dla kierunku Uczelnia bierze pod uwagę sugestie i wskazówki interesariuszy zewnętrznych (absolwenci, przedsiębiorcy), jak i wewnętrznych (studenci, oceny kadry dydaktycznej). Koncepcja kształcenia uwzględnia także wzorce i doświadczenia krajowe, jak również międzynarodowe. Mając na względzie współpracę Uczelni w tworzeniu oferty edukacyjnej z interesariuszami zewnętrznymi, tj. lokalnym środowiskiem gospodarczym i społecznym, przy równocześnie prowadzonym monitoringu potrzeb rynku pracy) stwierdza się, że koncepcja kształcenia i cele kształcenia uwzględniają potrzeby rynku pracy, jak również postęp w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku oraz zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Kierunek i realizowany profil studiów, odpowiada oczekiwaniom lokalnego środowiska przedsiębiorców oraz władz lokalnych. Koncepcja kształcenia na kierunku jest zorientowana na kandydatów zainteresowanych związaniem swojej ścieżki zawodowej bądź to z przedsiębiorstwami w różnych branżach sektora MŚP bądź to przygotowanych do pracy w biznesie międzynarodowym, podejmując pracę na stanowiskach związanych z zarządzaniem jakością i audytowaniem zintegrowanych systemów zarządzania, stanowiskami związanymi z organizacją procesu sprzedaży i marketingiem, obsługą klienta, logistyką, innowacjami, bądź to z administracją publiczną i samorządową, chcących podjąć po ukończeniu studiów pracę na stanowiskach specjalistycznych i kierowniczych w administracji. Absolwent kierunku posiada specjalistyczną wiedzę i umiejętności pozwalające na identyfikowanie i ocenę potencjału organizacji. Absolwenci znają narzędzia do pozyskiwania, przetwarzania i analizy danych pochodzących ze źródeł pierwotnych i wtórnych, techniki marketingowe wspierające procesy komunikacji z rynkiem oraz podstawowe metody zarządzania różnorodnością wśród interesariuszy, mechanizmy i źródła finansowania działalności gospodarczej, a także posiadają wiedzę niezbędną do zrozumienia zależności pomiędzy polityką państwa a rozwojem MŚP. Absolwenci posiadają również kompleksowe przygotowanie pozwalające na zarządzanie własnym przedsiębiorstwem. Z uwagi na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy kształcenie na kierunku dla cyklu rozpoczętego od roku akademickiego 2020/2021 prowadzone jest na studiach I i II stopnia o profilu praktycznym z odpowiednim doбором zajęć specjalnościowych, które obejmują swym zakresem zagadnienia bezpośrednio związane z efektami uczenia się kierunku i odpowiadają na potrzeby biznesu.

Uczelnia określiła kierunkowe efekty uczenia się. Na studiach I stopnia jest to 9 efektów z zakresu wiedzy, 13 z zakresu umiejętności oraz 9 z grupy kompetencje społeczne. Na studiach II stopnia efekty uczenia się obejmują: 8 efektów z zakresu wiedzy, 11 z zakresu umiejętności oraz 5 z grupy kompetencje społeczne. Są one zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem praktycznym. Treść efektów uczenia wskazuje na ich niezgodność z charakterystykami drugiego stopnia określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Na studiach I stopnia w zakresie wiedzy nie uwzględniono zawansowanego stopnia przekazywanej wiedzy (P6S_WG „w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty, zjawiska...”). Nie uwzględniono charakterystyki P6S_WK: „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”; „podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości”; „podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej

i prawa autorskiego”. W zakresie umiejętności nie uwzględniono w pełni charakterystyki P6_UW: „dobór i stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych” (w treści efektu K_U06ZiJ zawarto tylko „umiejętność korzystania z narzędzi informatycznych” bez wskazania na poziom ich zaawansowania). Nie ma efektów uczenia odnoszących się do charakterystyk: „brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich” (P6S_UK), „planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole”, „współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym)” (P6S_UO). W zakresie kompetencji społecznych błędnie przypisano do tej grupy efekty, które powinny zostać uwzględnione wśród efektów z grupy umiejętności (np. K_K03ZiJ). Nie ma efektów odnoszących się do charakterystyk: „jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści”, „uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu” (P6S_KK), „jest gotów do wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego”, „inicjowania działań na rzecz interesu publicznego” (P6S_KO) oraz „dbałości o dorobek i tradycje zawodu” (P6S_KR).

W treści efektów uczenia się na studiach II stopnia w zakresie wiedzy przyjęto rozszerzony, a nie pogłębiony jej zakres (P7S_WG „w pogłębionym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska...”). Nie uwzględniono charakterystyki P7S_WK: „zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji”. W zakresie umiejętności nie ma efektów uczenia się odnoszących się do charakterystyk: P7S_UK „prowadzić debatę” oraz P7S_UO „kierować pracą zespołu”, „...podejmować wiodącą rolę w zespole”. W zakresie kompetencji społecznych nie ma efektów odnoszących się do charakterystyk: „jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści” (P7S_KK) oraz „rozwijania dorobku zawodu, podtrzymywania etosu zawodu” (P7S_KR).

Treść niektórych efektów uczenia się na studiach II stopnia nie uwzględnia progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, ponieważ jest ona niemal identyczna jak na studiach I stopnia (np. efekt na studiach II stopnia K_U11ZiJ „Student potrafi efektywnie współpracować w grupie przyjmując w niej różne role” jest niemal identyczny jak efekt na studiach I stopnia K03ZiJ „Student potrafi przyjmować różne role w pracy zespołowej”).

W kartach zajęć na studiach I i II stopnia sformułowano efekty uczenia się osiągane w ramach danych zajęć oddające specyfikę treści programowych. Są one specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, a także ze stanem praktyki w obszarze działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku zarządzanie. Zostały sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Efekty uczenia się uwzględniają umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne studentów adekwatne do profilu kompetencji zawodowych absolwenta kierunku zarządzanie oraz komunikowanie się w języku obcym (na studiach I stopnia na poziomie B2, na studiach II stopnia na poziomie B2+).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia jest zgodna ze strategią Uczelni, która zakłada m.in. rozwój nowych obszarów kształcenia z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań rynku pracy, współpracę w kształtowaniu

koncepcji kształcenia i realizacji kształcenia z lokalnym środowiskiem społeczno-gospodarczym, kształtowanie u studentów postaw kreatywności i przedsiębiorczości, w aspekcie adaptacji do aktualnego stanu rynku pracy, kształtowanie u studentów kompetencji humanistyczno-menadżerskich, kształcenie studentów przygotowanych do pracy po studiach, jak również pozostaje w zgodzie z polityką jakości. Uczelnia przekazuje praktyczną wiedzę oraz kształci umiejętności elastycznego dostosowywania się do zmiennych warunków otoczenia gospodarczego. Koncepcja kształcenia mieści się w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Opracowując programy studiów dla kierunku brano pod uwagę sugestie i wskazówki interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych. Koncepcja kształcenia jest zorientowana na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Uczelnia określiła efekty uczenia się dla kierunku i dla poszczególnych zajęć. Są one specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy oraz jej zastosowaniami w zakresie dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, a także ze stanem praktyki w obszarze działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku zarządzanie. Zostały sformułowane w sposób zrozumiały, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. Efekty uczenia się uwzględniają umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne studentów oraz komunikowanie się w języku obcym (na studiach I stopnia na poziomie B2, na studiach II stopnia na poziomie B2+).

Stwierdzono następujące nieprawidłowości będące podstawą obniżenia oceny tego kryterium:

1. Treść efektów uczenia się na studiach I i II stopnia wskazuje na ich niezgodność z charakterystykami drugiego stopnia określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.
2. Treść niektórych efektów uczenia się na studiach II stopnia nie uwzględnia progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, ponieważ jest ona niemal identyczna jak na studiach I stopnia

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie treści efektów uczenia się na studiach I i II stopnia do charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz
2. Zaleca się takie sformułowanie efektów uczenia się na studiach II stopnia, by uwzględniały progres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w odniesieniu do efektów osiągniętych w toku studiów I stopnia.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany. Uwzględniają stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla absolwenta kierunku, jednak poziom zawansowania treści programowych jest niezgodny z Polską Ramą Kwalifikacji, ponieważ nie uwzględnia wszystkich szczegółowych charakterystyk drugiego stopnia dla poziomu 6 (studia I stopnia) i dla poziomu 7 (studia II stopnia), o czym szczegółowo pisano w ocenie kryterium 1.

Są w większości kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów. Na studiach I stopnia zdarzają się jednak przypadki powielania tych samych treści w ramach różnych zajęć bez ich pogłębiania, np. na studiach I stopnia *podstawy zarządzania* i *nauki o organizacji* obejmują te same bloki tematyczne i prowadzone są równolegle (semestr 1).

Treści programowe nie zapewniają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się lub sformułowane są na tyle ogólnikowo, że nie można tego ocenić. Na przykład na studiach I stopnia treści programowe zajęć z *języka obcego* specjalistycznego (język specjalistyczny niemiecki) przedstawiono w formie jednego równoważnika zdania („Teksty o tematyce związanej z problematyką zarządzania”). Nie można na tej podstawie potwierdzić, że zostanie osiągnięty efekt K_U10ZiJ „Student potrafi przygotować i zaprezentować wystąpienie z zakresu zarządzania w języku polskim i obcym (...)”. Na studiach II stopnia treści programowe nie pozwalają na osiągnięcie efektu KU_06 „Student posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania i prezentowania typowych prac pisemnych w języku polskim oraz obcym, właściwym dla zarządzania lub leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych” oraz KU_07 „Student posiada umiejętności językowe w obszarze zarządzania zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Taka ocena wynika z faktu, że znaczna część treści programowych zajęć z języka obcego nie dotyczy problematyki związanej z zarządzaniem (np. w ramach lektoratu z języka angielskiego treści programowe obejmują: „majsterkowanie i naprawy”, „życie rodzinne – śluby”, „sztuka”; w ramach lektoratu z języka niemieckiego: „alternatywna medycyna”, „świat emocji”). Język obcy specjalistyczny obejmuje wyłącznie zagadnienia związane z wojskiem i policją. Uczelnia nie oferuje zajęć w językach obcych innych niż lektoraty na studiach I i II stopnia. W sylabusach dwóch zajęć uwzględniono po 2 tematy omawiane w języku angielskim, jednak ustalono, że w praktyce całe zajęcia prowadzone są w języku polskim. W sylabusach nie zaleca się studentom korzystania z literatury obcojęzycznej, nie jest ona także wskazywana w bibliografii prac dyplomowych na studiach I i II stopnia.

Uczelnia prowadzi studia wyłącznie w formie stacjonarnej. Program studiów I stopnia został przyjęty Uchwałą Senatu nr 24/VI/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku zarządzanie studia I stopnia o profilu praktycznym. Program studiów II stopnia został przyjęty Uchwałą Senatu nr 25/VI/2020 z dnia 24 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku zarządzanie studia II stopnia o profilu praktycznym. Zgodnie w obowiązującym programem studia I stopnia trwają 6 semestrów i wymagają zdobycia łącznej liczby 180 punktów ECTS, natomiast na realizację studiów II stopnia przewidziano 4 semestry i wymagają one zdobycia 120 punktów ECTS. Absolwent uzyskuje odpowiednio tytuł zawodowy licencjata (I stopień - poziom 6 PRK) lub magistra (II stopień - poziom 7 PRK). Określony czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów jest więc zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Został on poprawnie oszacowany w odniesieniu do poszczególnych zajęć, przy czym w przypadku wielu zajęć znaczna część realizowana jest w ramach

indywidualnej pracy własnej studenta bez informacji, które efekty uczenia się są osiąmane w tej formie i jak są weryfikowane. Indywidualna praca własna studenta (np. *matematyka* – 105 godzin, *nauka o organizacji* – 80 godzin, *podstawy zarządzania* – 90 godzin, *marketing* – 90 godzin, *zarządzanie jakością* – 65), albo w zdecydowanej większości przypadków nie została opisana i doprecyzowana, albo nie ma charakteru praktycznego (np. polega na czytaniu literatury i przygotowaniu się do egzaminu).

W programie studiów I i II stopnia uwzględniono nakład pracy własnej studenta oraz zajęcia realizowane w bezpośrednim kontakcie studenta i nauczyciela akademickiego lub innych osób prowadzących zajęcia. Na studiach I stopnia sumaryczna liczba godzin dydaktycznych zaplanowanych do realizacji w formie zorganizowanej przez Uczelnię wynosi 2415 godzin. Program studiów obejmuje zajęcia kształcenia ogólnego – 360 godzin, zajęcia kształcenia podstawowego – 330 godzin, zajęcia kształcenia kierunkowego – 465 godzin, zajęcia kształcenia specjalnościowego – 690 godzin (w tym seminarium dyplomowe – 60 godzin), praktyki zawodowe – 570 godzin. Na studiach II stopnia liczba planowanych do realizacji godzin zajęć wynosi 1270 godzin, w tym zajęcia kształcenia ogólnego – 195 godzin, zajęcia kształcenia podstawowego – 180 godzin, zajęcia kształcenia kierunkowego – 250 godzin, zajęcia kształcenia specjalnościowego – 375 godzin (zajęcia dyplomujące – 90 godzin), praktyki zawodowe – 270 godzin.

Dokumentacja programu studiów jest niespójna, ponieważ stwierdzono znaczące rozbieżności w liczbie godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów. Analiza stanu faktycznego wykazała, że w obowiązującym programie studiów łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów w przypadku studiów I stopnia wynosi 73,8 punktu ECTS (co stanowi 41% wszystkich punktów ECTS), a na studiach II stopnia jest to 50,1 ECTS (41,7% wszystkich punktów ECTS). Oznacza to, że nie zostały spełnione wymagania formalne w tym zakresie.

Sekwencja zajęć jest częściowo nieprawidłowa. Na przykład na studiach I stopnia *nauki o organizacji* prowadzone są równolegle do *podstaw zarządzania* (semestr 1), podczas gdy zajęcia te powinny mieć charakter pogłębiający i poszerzający wiedzę z zakresu podstaw zarządzania.

Program studiów umożliwia wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia (na studiach I stopnia zajęcia do wyboru obejmują 35% ECTS, a na studiach II stopnia 52,5% ECTS). Zajęcia z puli „do wyboru” to zajęcia specjalistyczne, humanistyczne, praktyki zawodowe, seminaria dyplomowe. Jednocześnie zespół zwraca uwagę, że praktyki zawodowe nie powinny być wliczane do puli zajęć „do wyboru”.

Uczelnia prowadzi zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, laboratoriów, seminariów, lektoratów, projektów, praktyk zawodowych. Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach częściowo zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Formy zajęć często nie są specyficzne, nie są powiązane z treściami programowymi, np. w zdecydowanej większości sylabusów formy zajęć określono identycznie jako „ćwiczenia oparte na wykorzystywaniu różnych źródeł wiedzy; metody aktywizujące (praca w grupach)”. Nie w pełni są zgodne z praktycznym profilem studiów i nie gwarantują pełnego osiągnięcia efektów uczenia się z grupy umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład zajęcia określone w programie studiów

jako ćwiczenia w sylabusach opisywane są jako wykłady. Treści programowe realizowane w formie ćwiczeń wskazują na ich teoretyczny charakter właściwy dla wykładu (np. finanse – I stopień, negocjacje i mediacje; socjologia i antropologia konsumpcji – II stopień). Nie można na tej podstawie potwierdzić, że program spełnia wymagania stawiane studiom prowadzonym na profilu praktycznym.

Jedną z form prowadzenia zajęć są praktyki zawodowe realizowane w ramach poszczególnych zajęć na terenie Uczelni (np. *zarządzanie zasobami ludzkimi* – 15 godzin praktyk zawodowych, *zarządzanie projektami* – 15 godzin praktyk zawodowych, *strategie w biznesie* – 15 godzin praktyk zawodowych). Traktowanie praktyk w kategoriach formy zajęć, a nie odrębnych zajęć jest niezgodne ze specyfiką i celami praktyk zawodowych oraz przypisanymi do nich efektami uczenia się. Zajęcia nazywane praktyką zawodową realizowane na terenie Uczelni w warunkach zbliżonych do rzeczywistych z wykorzystaniem profesjonalnego oprogramowania powinny być zaliczone do laboratoriów lub innych form praktycznych. Potwierdzają to treści programowe przypisane do tej formy zajęć, np. w ramach *zarządzania projektami* praktyka zawodowa obejmuje „informatyczne narzędzia zarządzania projektami”. Z kolei treści programowe przekazywane w ramach zajęć *strategie w biznesie* realizowanych częściowo w formie praktyk zawodowych mają charakter typowo ćwiczeniowy. W programie studiów do zajęć kształtujących praktyczne umiejętności zawodowe Uczelnia wlicza wykłady.

Formy zajęć i narzędzia dydaktyczne są częściowo nieadekwatne do treści programowych i celów kształcenia, np. Uczelnia rzadko wykorzystuje formę projektu, nawet jeśli wynika to wprost z nazwy zajęć i efektów uczenia się (np. zarządzanie projektami, efekt E_04 „potrafi zrealizować projekt...”). Nie opracowano standardu pracy projektowej. W obecnej postaci dobór form zajęć jest częściowo niespójny, a kryteria przyporządkowania zajęć do danej formy są niejasne.

Uczelnia wykorzystuje metody i techniki kształcenia na odległość. Od początku pandemii COVID 19 100% zajęć realizowana jest w formie zdalnej z wykorzystaniem platformy MS Teams. Są to zajęcia synchroniczne, prowadzone w czasie rzeczywistym. Uczelnia pomocniczo wykorzystuje także platformę Moodle, z której korzystano również przed pandemią stosując metodę blended learning. W ocenie zespołu metodyka zajęć zdalnych jest prawidłowa.

Metody kształcenia deklarowane przez Uczelnię jako wykorzystywane na studiach I i II stopnia są różnorodne i specyficzne. W ich doborze są uwzględniane najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu i uczeniu się są stosowane właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Uczelnia wykorzystuje metody aktywizujące studentów oraz profesjonalne oprogramowanie umożliwiające kształcenie praktycznych umiejętności zawodowych. Zapewniają przygotowanie do działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów, stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Podstawowym narzędziem do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w PWSTE w Jarosławiu jest system Moodle (elearning.pwste.edu.pl/moodle). Do przeprowadzania zajęć w trybie synchronicznym służy aplikacja Microsoft Teams (Zarządzenie Rektora nr 4/2021 z dnia 13 stycznia 2021 r. w sprawie prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz organizacji prowadzenia zaliczeń, egzaminów oraz egzaminów dyplomowych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej). Nauczycielom akademickim prowadzącym zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość rekomenduje się

następujące technologie informatyczne: platforma e-learningowa Moodle, Microsoft 365, Microsoft Teams. Dopuszcza się również inne zdalne formy prowadzenia zajęć określone przez koordynatora zajęć w porozumieniu z dyrektorem instytutu. Infrastruktura dydaktyczna Uczelni jest w pełni dostosowana do stosowanych metod kształcenia. Studenci mają możliwość korzystania ze specjalistycznego oprogramowania zapewniającego nauczanie i uczenie się w warunkach zbliżonych do rzeczywistych.

Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Dopasowanie procesu nauczania do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami pozwala stworzyć im warunki do pogłębiania wiedzy i rozwoju naukowego. Realizowane jest ono poprzez przygotowywanie warunków kształcenia przed rozpoczęciem każdego semestru pod potrzeby osoby o konkretnym profilu niepełnosprawności, rozłożenie programu studiów w czasie, wprowadzenie zdalnych form kontaktowania się studentów z prowadzącymi zajęcia, organizację zajęć z *wychowania fizycznego* dostosowanych do rodzajów niepełnosprawności, uelastycznienie czasu realizacji zadań dydaktycznych, digitalizację materiałów dydaktycznych, pomoc podczas odbywania obowiązkowych praktyk.

Efekty uczenia się w obszarach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są zdefiniowane w sylabusie praktyk zawodowych. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć.

Treści programowe określone dla praktyk są zdefiniowane w sylabusie praktyk zawodowych. Celem praktyk jest przygotowanie studenta do wykonywania pracy zawodowej. Praktyka umożliwia także studentom przeprowadzenia badań potrzebnych do napisania pracy dyplomowej.

W programie studiów praktyki zawodowe są realizowane w następującym wymiarze:

- na pierwszym stopniu – 720 godzin, to jest 6 miesięcy (praktyki w podmiotach otoczenia społeczno gospodarczego 570 godzin, zajęcia na uczelni 150 godzin; 27 pkt. ECTS; w ramach semestrów II, IV i V),
- na drugim stopniu – 360 godzin, to jest 3 miesiące (praktyki w podmiotach otoczenia społeczno gospodarczego 270 godzin, zajęcia na uczelni 90 godzin; 14 pkt. ECTS; w ramach semestru II).

Praktyka zawodowa realizowana jest w okresie wakacyjnym lub w trakcie danego semestru studiów.

Studenci kierunku odbywają praktyki w firmach, instytucjach i innych organizacjach z województwa podkarpackiego oraz na Uczelni. Na potrzeby praktyk na kierunku w bieżącym roku akademickim podpisano łącznie 50 umów ramowych na przyjmowanie studentów na praktyki. Studenci realizują praktyki w zróżnicowanych podmiotach otoczenia społeczno gospodarczego:

- przedsiębiorstwach prywatnych, np. HASPRO Sp. Z o.o. – Rzeszów, Fabryka Maszyn - Lubaczów, San- Pajda Sp. Z o.o. – Jarosław, Lear Corporation Poland II Sp. Z o.o. – Jarosław, EUROCASH Sp. z o.o.;
- przedsiębiorstwach publicznych, np. Bank Spółdzielczy w Jarosławiu;
- urzędach, np. Powiatowy Urząd Pracy – Jarosław,
- jednostkach samorządowych, np. Urząd Miasta Jarosław, Starostwo Powiatowe w Jarosław.

Praktyki zawodowe odbywają się również w ramach zajęć prowadzonych na terenie Uczelni. Zajęcia realizowane są w pracowniach komputerowych z wykorzystaniem specjalistycznych programów oraz

w pracowni badań marketingowych „Focus”. Praktyka zawodowa prowadzona jest pod kierunkiem kierunkowego opiekuna praktyk –nauczyciela akademickiego.

Treści programowe określone dla praktyk, wymiar praktyk zgodny z wymaganiami i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, a także umiejscowienie praktyk w planie studiów, jak również dobór miejsc odbywania praktyk zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, poza elementem praktyk realizowanym na Uczelni. Zespół oceniający rekomenduje odstąpienie od tej praktyki. Zajęcia jakimi są praktyki zawodowe powinny być realizowane w warunkach rzeczywistych, a nie zbliżonych do rzeczywistych.

W umowach o realizację praktyk zapisane są oczekiwane efekty uczenia się w obszarach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne jakie student powinien osiągnąć w trakcie praktyki zawodowej oraz program praktyk. Studenci w trakcie odbywania praktyki prowadzą dokumentację - dziennik praktyki studenckiej opisujący zadania realizowane w czasie praktyk.

Opiekun kierunkowy praktyk czuwa nad prawidłową realizacją praktyk poprzez:

- monitorowanie przebiegu praktyki pod kątem realizacji założeń dydaktycznych;
- hospitacje/kontrole praktyk w miejscu ich realizacji;
- przeprowadzenie uzgodnień z zakładowym opiekunem praktyki dotyczących oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się wynikających z odbycia praktyki zawodowej;
- weryfikację nabytych przez studentów umiejętności zawodowych przeprowadzoną w formie rozmowy po odbytych praktykach.

Warunkiem zaliczenia praktyk jest wywiązanie się z zadań i programu określonej praktyki oraz przedłożenie przez studenta stosownej dokumentacji. Zaliczenia praktyk dokonuje się na podstawie:

- oceny osiągnięcia efektów uczenia się, która przedstawiona jest w karcie oceny praktyk (ocena opiekuna zakładowego i ocena opiekuna kierunkowego),
- oceny praktyki przez pracodawcę zamieszczonej w dzienniku praktyk,
- opisu zadań wykonywanych w czasie praktyk zamieszczonego w dzienniku praktyk,
- działań opiekuna praktyk jak opisane powyżej.

Ocena osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez opiekuna praktyk ma charakter kompleksowy i odnosi się do każdego z zakładanych efektów uczenia się.

W celu monitorowania poprawności weryfikacji efektów uczenia się prowadzona jest przez Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia roczna kontrola analizy dokumentacji praktyk.

Po zaliczeniu merytorycznym student jest zobowiązany dostarczyć komplet dokumentów do Działu Praktyk Studenckich i rozliczyć się z praktyki zawodowej.

Od roku akademickiego 2020/2021 nie ma możliwości zaliczenia praktyk zawodowych na podstawie doświadczenia zawodowego. W latach poprzednich istniała możliwość zaliczenia praktyki na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i zakresu czynności, który był poddany analizie przez opiekuna kierunkowego z punktu widzenia weryfikacji efektów uczenia się. Jeśli praca zawodowa spełniała oczekiwania stawiane w programie praktyk student mógł mieć zaliczoną praktykę zawodową.

Nadzór merytoryczny nad realizacją praktyk zawodowych sprawuje opiekun praktyk wyznaczony spośród nauczycieli akademickich przez dyrektora Instytutu. Zakres obowiązków Opiekuna praktyk

jest zdefiniowany w Regulaminie praktyk. Obecnie na kierunku działa dwóch opiekunów praktyk – nauczyciele akademicki ze stopniem naukowym doktora oraz praktyką zawodową poza Uczelnią. Ich kompetencje, doświadczenie i kwalifikacje umożliwiają prawidłową realizację praktyk.

Organizację praktyk od strony administracyjnej zapewnia Uczelniany koordynator ds. praktyk wspierany przez Dział Praktyk Studenckich. Zakres obowiązków Koordynatora praktyk jest zdefiniowany w Regulaminie praktyk.

Praktyki zawodowe są realizowane w oparciu o bazę własną Uczelni i w zakładach pracy których zakres działalności odpowiada charakterowi kierunku. Podstawą realizacji każdej indywidualnej praktyki jest zawarcie umowy z danym podmiotem o realizację praktyki zawodowej definiującą obowiązki praktykodawcy, w tym zobowiązanie do zapewnienia odpowiedniej infrastruktury.

W przypadku bazy własnej Uczelni wykorzystywane są dobrze wyposażone laboratoria własne, np. laboratorium do badań marketingowych, laboratoria komputerowe wyposażone w oprogramowanie wykorzystywane w zarządzaniu. Takie wyposażenie nie jest warunkiem koniecznym odbycia praktyk, ale pomaga w osiągnięciu niektórych efektów uczenia się. Natomiast takimi laboratoriami nie dysponują firmy w regionie. Według Uczelni jest to wystarczające uzasadnienie do odbycia części praktyk właśnie na Uczelni.

Praktyki nie są realizowane w formie zdalnej.

Szczegóły dotyczące realizacji praktyk zawodowych w tym weryfikacja osiągniętych przez studenta efektów uczenia się reguluje zarządzenie Rektora nr 179/2020 z dnia 22 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu studenckich praktyk zawodowych w PWSTE.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów. W roku akademickim 2020/2021 jest podpisanych 50 umów ramowych na prowadzenie praktyk. Ponadto studenci mogą odbywać praktykę w wybranym przez siebie zakładzie pracy pod warunkiem uzyskania zgody od kierunkowego opiekuna praktyk zawodowych.

Zgodnie z Regulaminem praktyk w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca praktyki opiekun praktyk zawodowych zatwierdza to miejsce w oparciu o przyjęte dla danego kierunku studiów kryteria jakościowe. Jednak takie kryteria jakościowe nie są nigdzie zdefiniowane ani formalnie przyjęte.

Zgodnie z zarządzeniem Rektora z dnia 2 lutego 2021 r. Uczelnia pokrywa koszty przejazdu i/lub zakwaterowania związane z uczestnictwem w praktykach zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w zarządzeniu.

Program praktyk, realizacja praktyk i efekty uczenia się są oceniane regularnie i w szerokim zakresie:

- Przez Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia poprzez przegląd dokumentacji przedstawianej przez studentów w ramach zaliczania praktyk (dzienniki praktyk i karty oceny praktyk).
- Uczelniana Komisja do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia prowadzi badania ankietowe w celu poznania opinii studentów na temat organizacji praktyk zawodowych odbywanych w zakładzie pracy. Pytania ankietowe obejmują dwa obszary, to jest organizacja praktyk zawodowych ze strony Uczelni i ze strony zakładu pracy.

- W celu monitorowania poprawności weryfikacji efektów uczenia się prowadzona jest przez Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia roczna kontrola dokumentacji praktyk.
- Propozycje efektów uczenia się – jest to dokument, w którym praktykodawcy mają możliwość składania propozycji efektów uczenia się, jak również do programu praktyk w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Treści te są weryfikowane przez kierunkowych opiekunów praktyk i służą do zmian w programie na kolejne praktyki zawodowe.
- Ocena instytucji, w której studenci odbywają praktyki zawodowe dokonywana jest również na podstawie rozmowy przeprowadzonej ze studentami w trakcie zaliczenia praktyki oraz poprzez weryfikację badań ankietowych studentów kierunku zarządzanie studia pierwszego stopnia, którzy dokonują oceny realizacji efektów uczenia się założonych dla praktyk.

Wyniki tych działań są wykorzystywane w ciągłym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji. Organizacja procesu nauczania umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają wiedzę i jej zastosowania w zakresie dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, a także uwzględniają stan praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla absolwenta kierunku. Studia I stopnia trwają 6 semestrów i wymagają zdobycia łącznej liczby 180 punktów ECTS, natomiast na realizację studiów II stopnia przewidziano 4 semestry i wymagają one zdobycia 120 punktów ECTS. Absolwent uzyskuje odpowiednio tytuł zawodowy licencjata (I stopień - poziom 6 PRK) lub magistra (II stopień - poziom 7 PRK). Określony czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu nauczania do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również realizowanie indywidualnych ścieżek kształcenia. Organizacja procesu nauczania umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się.

1. Program studiów nie spełnia wymagań określonych w art. 63. 1. ustawy, ponieważ na studiach prowadzonych w formie studiów stacjonarnych mniej niż połowa punktów ECTS objętych programem studiów jest uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów.
2. Dokumentacja programu studiów jest niespójna (znaczące rozbieżności w liczbie godzin realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów) w całym cyklu kształcenia.
3. Program nie gwarantuje osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów uczenia się. Treści programowe nie gwarantują osiągnięcia efektów uczenia się: na studiach I stopnia K_U10ZiI „Student potrafi przygotować i zaprezentować wystąpienie z zakresu zarządzania w języku polskim i obcym (...)”; na studiach II stopnia KU_06 „Student posiada pogłębioną umiejętność

przygotowywania i prezentowania typowych prac pisemnych w języku polskim oraz obcym, właściwym dla zarządzania lub leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych” oraz KU_07 „Student posiada umiejętności językowe w obszarze zarządzania zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”.

4. Formy zajęć na studiach I i II stopnia nie w pełni są zgodne z praktycznym profilem studiów i nie gwarantują pełnego osiągnięcia efektów uczenia się z grupy umiejętności i kompetencji społecznych. Na przykład niektóre zajęcia określone w programie studiów jako ćwiczenia w sylabusach opisywane są jako wykłady. W przypadku części zajęć treści programowe realizowane w formie ćwiczeń jednoznacznie wskazują na ich teoretyczny charakter.
5. Uczelnia rzadko wykorzystuje metodykę projektu przydatną w kontekście celów kształcenia na kierunku.
6. Do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nieprawidłowo wliczane są wykłady.
7. Część praktyk zawodowych traktowana jest jako forma zajęć realizowanych w warunkach zbliżonych do rzeczywistych (w pracowniach specjalistycznych na terenie Uczelni).
8. Sekwencja zajęć na studiach I stopnia jest częściowo nieprawidłowa. Na przykład *nauki o organizacji* prowadzone są równolegle do *podstaw zarządzania* (semestr 1), podczas gdy zajęcia te powinny mieć charakter pogłębiający i poszerzający wiedzę z zakresu podstaw zarządzania.
9. W przypadku wielu zajęć znaczna ich część realizowana jest w ramach indywidualnej pracy własnej studenta bez informacji, które efekty uczenia się są osiąmane w tej formie i jak są weryfikowane.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Dostosowanie programu studiów I i II stopnia do wymagań określonych w art. 63. 1. ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
2. Usunięcie niespójności w dokumentacji programu studiów.
3. Modyfikację treści programowych zajęć z języka obcego oraz wprowadzenie do programu studiów zajęć w języku obcym, tak by możliwe było osiągnięcie efektów: na studiach I stopnia KU_10ZIJ „Student potrafi przygotować i zaprezentować wystąpienie z zakresu zarządzania w języku polskim i obcym (...)”; na studiach II stopnia KU_06 „Student posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania i prezentowania typowych prac pisemnych w języku polskim oraz obcym, właściwym dla zarządzania lub leżącym na pograniczu różnych dyscyplin naukowych” oraz KU_07 „Student posiada umiejętności językowe w obszarze zarządzania zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”.
4. Dostosowanie treści programowych do form zajęć w taki sposób, by zagwarantować osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się,
5. Zwiększenie udziału zajęć projektowych i laboratoryjnych wśród metod i form kształcenia.
6. Zapewnienie właściwej sekwencji zajęć na studiach I stopnia.

7. Określenie efektów uczenia się osiąganych w ramach indywidualnej pracy własnej studenta adekwatnie do specyfiki zajęć.
8. Określenie metod weryfikacji efektów uczenia się osiąganych w ramach indywidualnej pracy własnej studenta.
9. Odstąpienie od realizacji części praktyk zawodowych w ramach innych zajęć na terenie Uczelni.
10. Wprowadzenie skutecznych działań systemowych zapobiegających opisanym nieprawidłowościom będącym podstawą obniżenia oceny tego kryterium.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia są formalnie przyjęte w postaci uchwały Senatu i opublikowane na stronie BIP Uczelni oraz portalu Uczelni. Zasady przyjęć na kierunek na studia I stopnia są przejrzyste i selektywne, umożliwiające właściwy dobór kandydatów. Uczelnia nie określiła kompetencji oczekiwanych od kandydatów na studia II stopnia. Ocenie podlega „Zgodność lub pokrewieństwo kierunku studiów, który kandydat ukończył na studiach I stopnia”. Preferowani są kandydaci, którzy ukończyli „zgodny” kierunek studiów (2 dodatkowe punkty rekrutacyjne) lub kierunek pokrewny (1 punkt), jednak nie wiadomo, jak Uczelnia definiuje zgodność lub pokrewieństwo kierunków, ponieważ nie wskazano dyscyplin naukowych, do których powinny być one przyporządkowane. Zgodność lub pokrewieństwo kierunku ukończonych studiów z wybranym kierunkiem studiów II stopnia oraz szczegółowe zasady realizacji różnic programowych określa dyrektor instytutu w drodze zarządzenia. Zespołowi oceniającemu nie przedłożono takiego zarządzenia. Ustalono, że na studiach II stopnia studiują absolwenci bardzo różnych kierunków (np. filologii, informatyki). Każdy przypadek kandydata, który na poziomie studiów I stopnia ukończył kierunek przyporządkowany do innych dyscyplin naukowych niż nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse jest rozpatrywany indywidualnie. Uczelnia wyznacza różnice programowe, jednak proces ten ma charakter nieformalny. Nie wyznaczono górnej granicy punktów ECTS, powyżej której kandydat nie może być przyjęty na studia II stopnia, co znacząco utrudnia możliwość osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Warunki rekrutacji na studia II stopnia nie są przejrzyste i selektywne oraz nie gwarantują doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Brak stosownych procedur powoduje, że częściowo nie są bezstronne i nie zapewniają równych szans w podjęciu studiów II stopnia.

Uczelnia nie posiada procedury potwierdzania efektów uczenia się oraz trybu przyjęcia na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Zespołowi oceniającemu przedłożono projekt procedury, który ma być przyjęty w drodze zarządzenia Rektora w najbliższym czasie. Rekomenduje się niezwłoczne przyjęcie w/w procedury. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innych uczelniach, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku.

Obowiązujące na kierunku procedury dyplomowania opisane zostały w Regulaminie dyplomowania, jednak sposób ich sformułowania nie zapewnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych na zakończenie studiów. Opisano wymagania formalne stawiane pracom

dyplomowych (np. ich strukturę i sposób wykonywania bibliografii), natomiast brakuje wytycznych dotyczących aspektów metodycznych i merytorycznych, które odzwierciedlają specyfikę prac dyplomowych na studiach o profilu praktycznym. Tematyka prac dyplomowych na studiach I i II stopnia jest dostosowana do poziomu i profilu studiów, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. Analiza prac dyplomowych wykazała, że przyjęte w procesie dyplomowania rozwiązania są częściowo nieskuteczne. Prace dyplomowe zawierają liczne uchybienia. Są one niezgodne z praktycznym profilem studiów, ponieważ nie potwierdzają umiejętności studentów w zakresie identyfikowania (diagnozowania) praktycznych problemów typowych dla zarządzania oraz formułowania rekomendacji o charakterze doskonalącym lub rozwojowym. Stwierdzono przypadki, w których deklarowana metodyka badań jest niezgodna z metodyką dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek (np. deklaruje się wykorzystanie metody kartograficznej, ponieważ w pracy umieszczono jedną mapę). Często metody wymienione we wstępie do pracy nie zostały w niej wykorzystane, np. wymienia się metodę „statystyczno-opisową”, mimo że autor pracy nie korzysta z narzędzi statystycznych lub analizę porównań w czasie, której także w pracy nie wykorzystano. Metodyka znacznej części prac dyplomowych jest niespójna: cel pracy i przedmiot badań nie wynikają z tematu, hipotezy nie są powiązane z celami badań i problemami badawczymi. W niektórych pracach zidentyfikowano bardzo pobieżne podejście do omawianych zagadnień, np. podrozdział poświęcony problematyce przywództwa w tworzeniu kultury organizacyjnej, która mogłaby być tematem odrębnej pracy dyplomowej została przedstawiona na jednej stronie tekstu na podstawie jednego źródła – strony internetowej. Stwierdzono przypadki, w których zawartość pracy jest częściowo niezgodna z jej tytułem (np. w tytule znajduje się rozwój przedsiębiorczości, a w pracy w najmniejszym stopniu nie podjęto tego zagadnienia). Zakres i aktualność źródeł wykorzystywanych w pracach dyplomowych są w wielu przypadkach niewystarczające, ponieważ prace licencjackie i magisterskie pisane są na podstawie małej liczby publikacji, często publikacji przestarzałych (z lat 80. i 90. XX wieku). Niektóre prace zostały napisane językiem potocznym oraz zawierają liczne błędy stylistyczne i gramatyczne widoczne już w sposobie sformułowania tematu. W strukturze pracy pojawiają się niezrozumiałe tytuły podrozdziałów, np. „W pracy sformułowałem następujące hipotezy”. „Stosowne do oczekiwań badanych”. Prace zawierające przedstawione uchybienia często zostały wysoko ocenione zarówno przez promotorów jak i recenzentów.

Egzamin dyplomowy ma formę ustną. Studenci odpowiadają na pytania powiązane z treścią pracy oraz na pytania kierunkowe i specjalizacyjne. Na studiach I stopnia studenci losują pytania spośród 30 ogólnych i 15 specjalizacyjnych, na studiach II stopnia spośród 26 ogólnych i 7 specjalizacyjnych. Pytania zostały trafnie dobrane i stanowią właściwą formę weryfikacji wiedzy studentów, rekomenduje się jednak aktualizację stosowanej w pytaniach nazwy dyscypliny (powinno być „nauki o zarządzaniu i jakości”).

Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w uczeniu się umożliwiają równie traktowanie studentów, w tym adaptowanie metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Metody i formy weryfikacji efektów uczenia się są częściowo niezgodne z praktycznym profilem studiów i nie pozwalają na ocenę wszystkich efektów uczenia się przypisanych do zajęć. Na przykład w przypadku niektórych zajęć osiągnięcie efektów z grupy umiejętności oceniane jest na podstawie testów lub referatów mających charakter czysto teoretycznych. W zbyt małym stopniu wykorzystywane są prace projektowe pozwalające na potwierdzenie praktycznych umiejętności zawodowych studentów. Nawet jeśli w tytule pracy znajduje się słowo „projekt”, to jest to kompilacja treści z podręczników i stron internetowych. Dlatego w przypadku części zajęć nie są weryfikowane efekty z grupy umiejętności (np. *socjologia i antropologia konsumpcji*). Metody weryfikacji efektów uczenia się oceniające stopień opanowania języka obcego mają formę testu, co utrudnia weryfikację umiejętności w zakresie komunikowania się oraz przygotowywania prac pisemnych w języku obcym.

W związku z pandemią COVID-19 Uczelnia przyjęła zasady weryfikacji efektów uczenia się dopuszczające możliwość zmiany metod i form weryfikacji efektów uczenia się w stosunku do tych zawartych w sylabusie oraz weryfikacji zdalnej, w tym zdalnego przeprowadzania egzaminu dyplomowego (zarządzenie Rektora z dnia 13 stycznia 2021 r. w sprawie zasad organizacji weryfikacji efektów uczenia się określonych w programie studiów w semestrze zimowym roku akademickiego 2020/2021). Jedyną formę zabezpieczenia danych osobowych studentów i pracowników oraz weryfikacji tożsamości studentów jest obowiązek korzystania z poczty w domenie Uczelni. Jest to działanie niewystarczające do pełnego potwierdzenia tożsamości studentów przystępujących do egzaminów i zaliczeń.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji.

Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych jest częściowo niezgodna z profilem studiów i poziomem kształcenia. Zakres pytań w testach zaliczeniowych nie obejmuje pełnego zakresu treści programowych określonych w sylabusie. Pytania w niektórych testach nie wymagają wiedzy, ponieważ odpowiedzi są oczywiste (np. zajęcia *zachowania organizacyjne*, pytanie: „Czy bez dobrego przepływu informacji dana organizacja będzie prawidłowo funkcjonować?”). Część referatów to prace nieadekwatne do profilu studiów, ponieważ mają charakter czysto teoretyczny (kompilacja treści z podręczników) bez nawiązania do praktyki zarządzania.

Studenci kierunku posiadają osiągnięcia w postaci publikacji fachowych. Są zachęceni do uczestniczenia w konferencjach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Warunki przyjęcia kandydatów na studia I i II stopnia są formalnie przyjęte w postaci uchwały Senatu i opublikowane na stronie BIP Uczelni oraz portalu Uczelni. Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innych uczelniach, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów na kierunku. Ogólne zasady weryfikacji i oceny

osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w uczeniu się umożliwiają równie traktowanie studentów, w tym adaptowanie metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen. Określają zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości będące podstawą do obniżenia oceny tego kryterium:

1. Warunki rekrutacji na studia II stopnia nie są przejrzyste i selektywne oraz nie gwarantują doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.
2. Poziom prac dyplomowych jest nieadekwatny do poziomu i profilu studiów. Prace poddane ocenie w trakcie wizytacji zawierają błędy merytoryczne i metodyczne. Ich zawartość jest częściowo niezgodna z tytułem. Metody wskazane we wstępie nie są wykorzystywane. Prace są bardzo niestaranne edycyjnie i zawierają liczne błędy językowe. Źródła wykorzystywane do napisania pracy są często przestarzałe, a ich liczba mała. Prace nie potwierdzają umiejętności studentów w zakresie diagnozowania (identyfikowania) praktycznych problemów powiązanych z zarządzaniem oraz umiejętności formułowania wniosków.
3. Ocenę za prace dyplomowe są zawyżane.
4. Metody i formy weryfikacji efektów uczenia się są częściowo źle dobrane, ponieważ nie pozwalają na ocenę wszystkich zakładanych efektów uczenia się, zwłaszcza z grupy umiejętności i kompetencji społecznych. Uczelnia rzadko stosuje projekt jako metodę oczekiwaną na studiach na kierunku zarządzanie o profilu praktycznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zapewnienie warunków rekrutacji na studia II stopnia, które powinny być przejrzyste, bezstronne i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się.
2. Podjęcie działań zapewniających podniesienie poziomu prac dyplomowych na studiach I i II stopnia i zapewnienie ich adekwatności do poziomu i profilu studiów.
3. Podjęcie działań przeciwdziałających zjawisku zawyżania ocen za prace dyplomowe.
4. Dobór metod i form weryfikacji efektów uczenia się zapewniający weryfikację wszystkich zakładanych efektów uczenia się adekwatnie do profilu studiów.
5. Wprowadzenie skutecznych działań systemowych zapobiegających opisanym nieprawidłowościom będącym podstawą obniżenia oceny tego kryterium.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na Uczelni proces nauczania na kierunku realizują nauczyciele akademicki związani z Instytutem Ekonomii i Zarządzania oraz wykładowcy z innych instytutów. Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia związane z określonymi dyscyplinami posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy, w zakresie tych dyscyplin lub doświadczenie zawodowe, w obszarach działalności zawodowej właściwych dla kierunku, umożliwiające prawidłową realizację zajęć w tym nabywanie przez studentów umiejętności praktycznych.

Zajęcia na studiach I stopnia na kierunku prowadzi 25 osób, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, przy czym 22 osoby są związane z Instytutem Ekonomii i Zarządzania, w tym:

- 2 osoby z tytułem profesora w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%),
- 4 osoby ze stopniem naukowym dr hab.: 3 osoby w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%) oraz 1 osoba w dyscyplinie ekonomia i finanse (50%) i nauki o zarządzaniu i jakości (50%),
- 13 doktorów, w tym: 8 osób w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%), 2 w dyscyplinie ekonomia i finanse (100%), 2 osoby: nauki o zarządzaniu i jakości (50%) oraz ekonomia i finanse (50%), 1 osoba: matematyka (100%, doktorat obroniony w 2019 roku),
- 3 magistrów będących praktykami w obszarze działalności zawodowej.

Zajęcia na studiach II stopnia na kierunku prowadzi 30 osób, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, przy czym 22 osoby są związane z Instytutem Ekonomii i Zarządzania, w tym:

- 1 osoba z tytułem profesora w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%),
- 4 osoby ze stopniem naukowym dr hab.: 3 osoby w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%) oraz 1 osoba w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (50%) oraz ekonomia i finanse (50%),
- 14 doktorów, w tym: 7 osób w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości (100%), 2 osoby: nauki o zarządzaniu i jakości (50%) oraz ekonomia i finanse (50%), 1 w dyscyplinie ekonomia i finanse (100%) oraz 2 osoby w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie (100%), 1 osoba w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach (100%) oraz 1 osoba w dziedzinie nauk humanistycznych,
- 3 magistrów będących praktykami w obszarze działalności zawodowej.

W ocenie ZO struktura dorobku naukowego i/lub praktycznego kadry prowadzącej kształcenie na kierunku o profilu praktycznym daje podstawy do realizacji efektów uczenia się, które mają swoje uzasadnienie w dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. Wszyscy prowadzący zajęcia na kierunku posiadają kompetencje dydaktyczne umożliwiające prawidłową realizację zajęć w tym zakresie.

Zajęcia praktyczne są prowadzone zarówno przez wykładowców, jak i praktyków, którzy w większości są zatrudniani w pełnym wymiarze czasu pracy lub na część etatu. Ich kwalifikacje, posiadane stopnie naukowe, doświadczenie zawodowe (np. Dyrektor oddziału banku prowadzi zajęcia z *zarządzania wizerunkiem* oraz *praktykę zawodową*, osoba prowadząca własną działalność gospodarczą prowadzi ćwiczenia z przedmiotów *podstawy prowadzenia działalności gospodarczej i podstawy zarządzania*), a także doświadczenie dydaktyczne umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcia przez

studentów efektów uczenia się. Liczebność kadry prowadzącej w stosunku do liczby studentów i liczby godzin jest odpowiednia. Nieustanny nadzór merytoryczny nad jakością prowadzonych zajęć prowadzony jest przez Kierownika Działu Kształcenia, między innymi poprzez system badań ankietowych (Zarządzenie nr 83/2018).

Obsada zajęć na kierunku jest prawidłowa. Rekomenduje się wzmocnienie kadry akademickiej na studiach II stopnia, w szczególności obsada seminariów magisterskich wymaga osób z tytułem profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego.

Dobór kadry prowadzącej zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne związane ze specyfiką zawodu na kierunku jest poprawny.

Obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich jest zróżnicowane, lecz generalnie zgodne z wymiarami pensum dydaktycznego. Najwyższe obciążenie zdiagnozowano u instruktora (regulaminowe pensum 510 godzin), będącego jednocześnie praktykiem oraz adiunkta (regulaminowe pensum 360 godzin), których obciążenia wyniosły 390 i 375 godzin przy liczbie prowadzonych zajęć odpowiednio 10 i 8. W przypadku instruktora prowadzone były głównie ćwiczenia. Takie obciążenia można uznać za akceptowalne, tym bardziej, że w obie osoby dbają o swój rozwój zawodowy lub dorobek publikacyjny, umożliwiając przekazywanie aktualnych treści na zajęciach.

Przydzielając zajęcia pracownikom dydaktycznym Dział Kształcenia dba o to, abyienne obciążenie pracownika nie było większe niż 8 godzin oraz było zgodne ze wskazaną przez pracownika dyspozycyjnością do realizacji zajęć w określone dni tygodnia.

Podczas analizy dokumentów Uczelni nie stwierdzono przekroczenia 8 godzin dziennego obciążenia zajęciami dydaktycznymi. Wysokość pensum dydaktycznego określana jest w godzinach obliczeniowych, przy czym jedna godzina obliczeniowa odpowiada 45 minutom zegarowym. W przypadku zajęć prowadzonych w języku obcym, jedna godzina tych zajęć odpowiada 1,5 godziny obliczeniowej. Nauczycielowi akademickiemu lub innej osobie realizującej zajęcia dydaktyczne zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy, pensum dydaktyczne określa się w wysokości ustalonej proporcjonalnie do wymiaru zatrudnienia. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych koniecznością zapewnienia realizacji programu studiów, nauczyciel akademicki może być zobowiązany do prowadzenia zajęć dydaktycznych w godzinach ponadwymiarowych w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 rocznego wymiaru pensum dydaktycznego.

W roku akademickim 2020/21 ze względu na sytuację epidemiczną związaną z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID- 19 zajęcia w semestrze zimowym i letnim w większości odbywały się w formie on-line. Na terenie Uczelni mogły odbywać się tylko zajęcia o charakterze praktycznym, czyli laboratoria, praktyka zawodowa, zajęcia praktyczne i ćwiczenia. Podstawowym narzędziem do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w Uczelni jest system Moodle (elearning.pwste.edu.pl/moodle). Do przeprowadzenia zajęć w trybie synchronicznym służy aplikacja Microsoft Teams (zarządzenie Rektora NR 4/2021). Uczelnia przygotowała wykładowców do realizacji kształcenia na odległość, wzmacniając tym samym kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich, umożliwiając prawidłową realizację zajęć. Od początku trwania pandemii Uczelnia zorganizowała szereg bezpłatnych szkoleń. Nauczyciele akademicy oraz inne osoby realizujące zajęcia zostali przeszkoleni przez pracowników Centrum Nauczania Zdalnego do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem m.in. platform Moodle oraz MS Teams.

Hospitacje pokazały wysoki poziom prowadzonych zajęć, co wynika zarówno z właściwego wykorzystania narzędzi zdalnych, jak i wiedzy i umiejętności prowadzących. Na Uczelni w tym zakresie prowadzone są szkolenia grupowe i indywidualne w ramach dydaktycznej inicjatywy doskonałości podnoszące umiejętności i kompetencje dydaktyczne. W roku akademickim 2019/2020 przeprowadzono 11 szkoleń grupowych oraz 16 indywidualnych, z kolei w roku 2020/2021 – 10 grupowych i 12 indywidualnych. Ponadto w ramach innych projektów dofinansowano udział pracowników Instytutu w 10 innych szkoleniach, głównie dedykowanych obsłudze programów i gier strategicznych, wykorzystywanych na zajęciach dydaktycznych. W okresie pandemicznym cyklicznie odbywają się również spotkania pracowników Instytutu w celu podnoszenia kompetencji dydaktycznych, co zostało przedstawione podczas spotkania kadry z ZO.

Dobór nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia jest transparentny, wynikający z bieżących potrzeb, a także uwzględniający szeroko pojęty dorobek kandydatów do współpracy. Polityka jakości kształcenia realizowana jest na szczeblu Uczelni i Instytutu, zgodnie z wymaganiami określonymi w Statucie.

Podczas wizytacji ustalono, że na wniosek kierownika zakładu proces rekrutacji zostaje uruchomiony przez Dyrektora Instytutu. Rekrutacja na określone stanowisko odbywa się w trybie otwartego konkursu, który ogłasza Rektor. Ogłoszenie o konkursie znajduje się na stronie BIP Uczelni. Postępowanie konkursowe przeprowadza komisja powołana przez Rektora w drodze zarządzenia. Po przeprowadzeniu czynności konkursowych przewodniczący komisji przedkłada Rektorowi wniosek o zatrudnienie wybranego w konkursie nauczyciela akademickiego. Na kierunku zarządzanie zajęcia są głównie prowadzone przez pracowników Instytutu Ekonomii i Zarządzania, ale także przez nauczycieli akademickich z innych instytutów Uczelni, a także przez doświadczonych wykładowców-praktyków, tj. przedstawicieli przedsiębiorstw i instytucji. Należy nadmienić, że wykładowcy zatrudnieni na podstawie umów cywilno-prawnych obciążani są liczbą godzin umożliwiającą prawidłową realizację zajęć, niekolidującą z ich obowiązkami zawodowymi.

Uczelnia regularnie rozwija i prowadzi analizy w ramach systemu oceny pracy dydaktycznej obejmującej: system badań ankietowych, współtworzonych przez studentów i prowadzonych wśród studentów (studenci są zachęceni do wypełniania ankiet w module Ankieta w USOSie) oraz hospitacje prowadzone przez kierowników zakładów (zgodnie z zasadami zamieszczonymi w zarządzeniu Rektora nr 77/2019). Ich wyniki omawiane są podczas spotkania z pracownikiem. Ocena nauczyciela przez studentów odbywa się po zakończeniu każdego semestru w formie ankiet, anonimowo wypełnianych za pośrednictwem systemu USOS. Oceniani nauczyciele mają wgląd w wyniki swoich ankiet, co sprzyja samodoskonaleniu. Wyniki ankiet są opracowywane i przedstawiane dyrektorowi Instytutu oraz kierownikom zakładów. W przypadku uwag krytycznych podejmowane są działania naprawcze w postaci rozmowy dyrektora instytutu z nauczycielem akademickim, podczas których istnieje możliwość ustosunkowania się ankietowanej osoby do zawartych w ankiecie spostrzeżeń lub uwag studentów. Istotnym elementem podejmowanych działań mających na celu poprawę jakości procesu nauczania jest organizowanie spotkań ze studentami w celu omówienia wyników ankiety. W semestrze letnim 2019/2020 spotkanie takie odbyło się on-line na platformie BigBlueButton, natomiast w semestrze zimowym 2020/ 2021 planowane jest tradycyjne spotkanie w małych grupach laboratoryjnych.

Wykładowcy w ramach cyklicznych badań oceniani są w zakresie: ogólnej oceny wykładowcy, zgodności z sylabussem, jasnego określenia kryteriów zaliczenia, zrozumiałego i interesującego prowadzenia zajęć, ale także programu studiów i jakości kształcenia oraz warunków realizacji procesu

nauczania. Istotna jest także ocena wskazywania praktycznego zastosowanie przekazywanej wiedzy. Reasumując w Uczelni prowadzone są okresowe oceny nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia obejmujące aktywność w zakresie działalności naukowej. Wyniki ocen dokonywanych przez studentów (oraz hospitacji) są wykorzystywane do doskonalenia poszczególnych członków kadry.

Ocena kadry dydaktycznej oraz innych osób prowadzących zajęcia dokonywana jest przez studentów w formie badań ankietowych z wykorzystaniem modułu Ankieter zintegrowanego z Uczelnianym Systemem Obsługi Studiów. W każdym semestrze przed zakończeniem realizacji zajęć przeprowadzane są badania ankietowe wśród wszystkich studentów i dotyczą one oceny pracy nauczyciela. Badaniu podlega każdy nauczyciel akademicki i każda forma realizacji zajęć.

Wyniki badań przekazywane są do Dyrektora Instytutu oraz Kierownika Zakładu, jak również przedstawicieli samorządu studenckiego. Ponadto znajdują się one na stronie internetowej Uczelni w Zakładce Jakość Kształcenia. Wyniki mają wpływ na ocenę z hospitacji i ocenę okresową nauczyciela akademickiego, uwzględniane są również przy typowaniu nauczycieli akademickich do nagrody Rektora. Dyrektor Instytutu wraz z Kierownikiem Zakładu omawia z poszczególnymi nauczycielami wyniki badań pracy nauczyciela.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształcenie wykładowców prowadzących zajęcia, a także sprzyja stabilności ich zatrudnienia. Pracownicy badawczo-dydaktyczni mają możliwość publikacji w czasopiśmie naukowych, udziału w konferencjach, ich działalność badawcza jest promowana i nagradzana. Ponadto Uczelnia zapewnia system finansowania działań badawczych pracowników poprzez: dofinansowanie udziału w konferencjach, granty badawcze, itp.

Według zapisów zawartych w Regulaminie wynagradzania, rozdział nagrody i premie, Uczelnia kreuje warunki motywujące kadrę dydaktyczną do rozwoju i wszechstronnego doskonalenia obejmującego sferę nauki oraz dydaktyki. Działania te realizowane są poprzez: nagrodę Rektora za wybitne i twórcze osiągnięcia naukowe, dydaktyczne, organizacyjne, publikacyjne i za całokształt dorobku. Z wnioskami o przyznanie nagrody mogą wystąpić Rektor, prorektorzy, dyrektorzy instytutów oraz kierownicy jednostek międzyinstytutowych.

Uczelnia jest przygotowana do podejmowania działań interwencyjnych w celu wyeliminowania wszelkich zgłoszonych przypadków dyskryminacji, mobbingu bądź molestowania seksualnego oraz do pomocy ofiarom. Kwestie te szczegółowo reguluje Wewnętrzna procedura antymobbingowa wprowadzona Zarządzeniem Rektora nr 121/2020. Ponadto na Uczelni powołano Komisję Mobbingową (Zarządzenie Rektora nr 124/2020).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Stan liczebny oraz kwalifikacje naukowo-dydaktyczne oraz doświadczenie praktyczne wszystkich pracowników, którzy prowadzą zajęcia na kierunku studiów, są wystarczające do osiągania zakładanych efektów uczenia.

Proces wsparcia wykładowców w zakresie rozwoju naukowego i dydaktycznego jest bardzo dobry. W ramach Uczelni funkcjonuje system oceny pracy nauczycieli akademickich, który uwzględnia udział studentów w tym procesie.

Dobór nauczycieli akademickich jest adekwatny do potrzeb związanych z prawidłową realizacją procesu nauczania na kierunku przyporządkowanym do dyscyplin nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse.

Wszyscy przedstawiciele kadry posiadają aktualny dorobek naukowy w dyscyplinach nauki o zarządzaniu i jakości oraz ekonomia i finanse. W przypadku praktyków dorobek zawodowy jest zgodny z zakresem prowadzonych zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia na kierunku przewidziane w programie studiów, poza praktykami zawodowymi, odbywają się w siedzibie Uczelni. Baza Uczelni jest rozbudowana, jednak zajęcia studentów kierunku odbywają się w 5 budynkach: budynku dydaktyczno-administracyjnym Instytutu Ekonomii i Zarządzania (powierzchnia użytkowa 574,9 m²), budynku dydaktycznym J-1 Centrum rekreacyjno – rehabilitacyjne (powierzchnia użytkowa 687,8 m²), budynku dydaktycznym J-2 (powierzchnia użytkowa - 662,6 m²), oraz dodatkowo w budynkach Instytutu Inżynierii Technicznej (powierzchnia użytkowa – 949,44 m²) oraz Instytutu Ochrony Zdrowia (powierzchnia użytkowa – 330,6 m²).

Zajęcia na kierunku odbywają się przeważnie w:

- budynku J1 – powierzchnia użytkowa 662,6 m² (Centrum Symulacji Finansowych i Biznesowych - C18)
- budynku J2 – sala dydaktyczna – C22,
- budynku Instytutu Ochrony Zdrowia – w salach dydaktycznych o powierzchni użytkowej 330,6 m²,
- dwóch aulach (aula czerwona [C] i aula niebieska [N]) o powierzchni użytkowej 666,9 m², mieszczących się w budynku Biblioteki PWSTE w Jarosławiu,
- Akademickim Centrum Kultury.

Wykaz pomieszczeń dydaktycznych wykorzystywanych na kierunku

Budynek dydaktyczny	Nazwa sali	Liczba miejsc	Rodzaj sali
J1	C18	25	pracownia komputerowa
J2	C22	56	ćwiczeniowa

OZ	W10	92	wykładowa
OZ	W11	88	wykładowa
OZ	W12A, W 12B	76	ćwiczeniowe
OZ	W13	85	wykładowa
OZ	W 14	85	wykładowa
Bb	Aula C	222	wykładowa
Bb	Aula N	222	wykładowa

W budynku dydaktyczno-administracyjnym Instytutu Ekonomii i Zarządzania prowadzone są seminaria (sala 101 oraz 108, wyposażona w komputer stacjonarny, rzutnik multimedialny i tablicę magnetyczną). W budynku ponadto znajduje się biblioteka Instytutu Ekonomii i Zarządzania oraz strzelnica multimedialna. Z kolei W budynku dydaktycznym J-1 zlokalizowane są: 1 sala ćwiczeniowa fitness z 3 fotelami do automasażu, specjalistyczna siłownia sportowa, Centrum Symulacji Finansowych i Biznesowych (sala C18). W budynku dydaktycznym J-2 zlokalizowane są: sala dydaktyczna C22, Dział Obsługi Studentów, Dział Informatyki, Przychodnia Studencka, pomieszczenie noclegowo-służbowe dla dydaktyków.

W trakcie kształcenia stacjonarnego na terenie Campusu Uczelni PWSTE wykorzystywane były również zasoby lokalowe Instytutu Inżynierii Technicznej - sale wykładowe i ćwiczeniowe. W związku z sytuacją pandemiczną i koniecznością kształcenia zdalnego zajęcia odbywają się zdalnie z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy zawodowej, umożliwiając prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne na kierunku.

Sieć teleinformatyczna zbudowana jest na urządzeniach firmy Alcatel-Lucent oraz Cisco. Na Uczelni zapewniona jest sprawna komunikacja pomiędzy budynkami dzięki sieci światłowodowej, a wewnątrz budynków – dzięki rozbudowanej sieci bezprzewodowej WiFi. Dzięki współpracy z RMSK na terenie całego kampusu dostępna jest sieć bezprzewodowa *eduroam*. Uwierzytelnianie do sieci bezprzewodowej dla studentów i pracowników działa w oparciu o centralny katalog autoryzacji powiązany z serwisem USOS. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne oraz umożliwiają prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, tj. platforma MS Teams oraz moodle umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia, jest połączona z innymi systemami uczelnianymi, dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym studentów z niepełnosprawnościami. Ponadto zapewniony jest dostęp do wirtualnych laboratoriów i specjalistycznego oprogramowania wspomagającego kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Na kierunku wykorzystywane są 2 laboratoria specjalistyczne, tj. Laboratorium badań jakościowych oraz Centrum Symulacji Finansowych i Biznesowych. Pierwsze z nich składa się z 2 pomieszczeń tj. sali fokusowej, w której przeprowadzane są badania (na środku stół, wokół którego siedzą respondenci); w sali zamontowany jest system kamer i mikrofonów, który umożliwia zarejestrowanie badania, a także pokoju do obserwacji badania, wyposażonego w lustro fenickie (tzw. lustro weneckie), które umożliwia podgląd odbywającego się badania wraz z urządzeniami rejestracji badania. Sprzęt oraz oprogramowanie: kamery, konsola mikerska audio, głośniki aktywne, mikrofony, system dwukierunkowej łączności radiowej, monitory. To laboratorium jest wykorzystywane na takich zajęciach, jak: *badania marketingowe, marketing, ilościowe i jakościowe metody i narzędzia badawcze w naukach społecznych, zarządzanie sprzedażą, negocjacje i mediacje, interpersonalna, metodyka kreacji publicznej, zarządzanie jakością oraz zarządzanie wizerunkiem i reputacją organizacji*. Z kolei w Centrum Symulacji Finansowych i Biznesowych znajdują się stanowiska komputerowe wraz z oprogramowaniem, takim jak Metastock, Oracle Crystal Ball, Synergus - CRM, Projekt, Filmora, Kadry i Płace, wykorzystywanym podczas realizacji zajęć na kierunku takich jak: *zarządzanie zasobami ludzkimi, biznesplan, bezpieczeństwo finansowe, statystyczna analiza danych, strategia budowania przewagi konkurencyjnej, nowoczesne koncepcje zarządzania, audytowanie zintegrowanych systemów zarządzania, czy zarządzanie projektami*. Studenci mają zapewniony do tych laboratoriów zarówno w formie tradycyjnej, jak poza godzinami zajęć.

Uczelnia dostosowuje infrastrukturę dydaktyczną, naukową i biblioteczną do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej oraz korzystaniu z technologii informacyjno-komunikacyjnej, a także likwidację barier w dostępie do sal dydaktycznych, pracowni i laboratoriów, jak również zaplecza sanitarnego.

Biblioteka Uczelni jest ogólnouczelnianą jednostką organizacyjną Uczelni, która mieści się w nowoczesnym, 3 kondygnacyjnym budynku. Na poziomie piwnic znajdują się magazyny, w których zgromadzono większość zbiorów Biblioteki. Na parterze do dyspozycji czytelników dostępne są działy: czytelnia ogólna, informacja naukowa, czytelnia czasopism, wypożyczalnia, wypożyczalnia międzybiblioteczna, gromadzenia i opracowania Zbiorów.

Na kierunku studiuje aktualnie 11 osób z niepełnosprawnością, w tym 4 osoby z zaburzeniami ruchu, 1 z zaburzeniami wzroku, 1 z zaburzeniami mowy oraz 5 z innymi zaburzeniami. Budynek Biblioteki został zaprojektowany i wybudowany bez barier architektonicznych, co umożliwia swobodną komunikację osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Parking obok biblioteki ma wydzielone dwa miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością. Wejście do budynku od strony Rektoratu ma wybudowany podjazd. Przemieszczanie pomiędzy poszczególnymi kondygnacjami ułatwia winda, a na każdym piętrze jest toaleta dla osób z niepełnosprawnością. Obydwie aule mieszczące się na piętrze, uwzględniają potrzeby osób z niepełnosprawnością. Wszystkie stanowiska komputerowe w pomieszczeniach bibliotecznych mogą być wykorzystywane przez osoby z niepełnosprawnością. Biblioteka posiada również powiększalnik tekstu dla osób słabowidzących. Pomieszczenia Biblioteki wyposażone są w sprzęt komputerowy i umożliwiają czytelnikom pracę indywidualną oraz zespołową z możliwością korzystania z urządzeń reprograficznych.

Czytelnie są dostępne dla wszystkich zainteresowanych chcących korzystać na miejscu ze zbiorów Biblioteki. Czytelnicy mają wolny dostęp do części zbiorów: książek i czasopism.

Znajdują się tu w głównie książki wydane po 2005 roku oraz inne, wydane wcześniej, stanowiące kanon dla poszczególnych dyscyplin nauki. Biblioteka posiada 106 miejsc w czytelniach, miejsca do cichej pracy i 44 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu i z możliwością wydrukowania dowolnej liczby stron, przejrzania katalogu bibliotecznego, a także skorzystania ze specjalistycznego oprogramowania.

Księgozbiór znajdujący się w Bibliotece posiada bardzo szczególny charakter określony profilem uczelni. Obecnie liczy ponad 63000 woluminów, z czego 1570 jest bezpośrednio związanych z kierunkiem i jest kompletowany w kilku egzemplarzach, stale aktualizowany, składający się z literatury obowiązkowej i zalecanej. Tytuły publikacji i ich liczba ustalane są w porozumieniu z pracownikami dydaktycznymi. Politykę gromadzenia zbiorów, jak również organizację pracy biblioteki opiniuje i wspomaga Rada Biblioteczna.

Biblioteka posiada w prenumeracie 121 tytułów czasopism (113 - krajowe i 8 – zagranicznych oraz 10 zeszytów naukowych). Na potrzeby kierunku prenumerowanych jest 11 czasopism. Stan zasobów bibliecznych pokrywa literaturę podstawową i uzupełniającą podaną w sylabusach.

Biblioteka posiada również dostęp do elektronicznych baz czasopism i książek w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki (dostęp z sieci kampusowej) bazy: Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Nature, Web of Knowledge, Springer, EBSCO, Science, SCOPUS. Dostęp do tych baz jest możliwy zarówno na terenie Uczelni, jak i z innego miejsca po uprzednim zalogowaniu. W bazach tych można znaleźć artykuły z zakresu nauk ścisłych, medycznych i humanistycznych z dostępem do pełnych tekstów oraz do abstraktów. Czytelnicy biblioteki mają także dostęp do bazy Academici - Cyfrowej Wypożyczalni Biblioteki Narodowej. Lokalizacja biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliecznych, ich wyposażenie techniczne, liczba miejsc w czytelni, udogodnienia dla użytkowników, godziny otwarcia zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Zapewniona jest zgodność infrastruktury dydaktycznej i bibliecznej oraz zasad korzystania z niej z przepisami BHP, Szkolenia BHP dla pracowników odnawiane są co 5 lat.

W Uczelni prowadzone są okresowe przeglądy infrastruktury dydaktycznej i bibliecznej, wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych, specjalistycznego oprogramowania, zasobów bibliecznych, informacyjnych. Uwagi pracowników i studentów uwzględniane są na bieżąco, co pozwala na stałą aktualizację zasobów biblioteki, ale też aktualizację oprogramowania.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kształcenie na kierunku odbywa się we właściwie do tego celu przystosowanych salach dydaktycznych wyposażonych w odpowiedni sprzęt do realizowania efektów uczenia się, takich jak sprzęt audiowizualny, tablice interaktywne, programy komputerowe, gry edukacyjne.

Mocną stroną na kierunku jest bogaty zbiór programów komputerowych dedykowanych do zajęć prowadzonych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości.

Atutem kształcenia na kierunku jest także dobrze działająca platforma e-learningowa również dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością, względem których odnotowuje się przystosowanie infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej Uczelni. Zbiory biblioteczne pokrywają się z wymaganymi pozycjami literatury z sylabusów. Rozbudowana baza biblioteczna, jest dużym wzmocnieniem procesu nauczania na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Koncepcja kształcenia jest wypracowana z uwzględnieniem możliwości znalezienia przez studentów zatrudnienia na rynku lokalnym i regionalnym, który ma swoją charakterystykę i potrzeby z tego wynikające, np. jest to region przygraniczny, z dużą przewagą MŚP i sektora publicznego. Dlatego studia na kierunku, mają na celu wykształcić wszechstronnego absolwenta, który jest wyposażony w wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu kierowania działaniami w różnych obszarach funkcjonalnych (zasoby ludzkie, finanse, marketing, itp.), w różnych jednostkach (przedsiębiorstwa, urzędy), gotowy do pracy na stanowiskach średniego szczebla, np. specjalisty, menedżera, doradcy, a także przygotowany do pracy w charakterze niezależnego przedsiębiorcy.

Grupę interesariuszy zewnętrznych w obszarze projektowania i realizacji programu studiów stanowią instytucje i przedsiębiorstwa z regionu Podkarpacia, a zwłaszcza z powiatu jarosławskiego, to jest: firmy prywatne, jednostki samorządowe, czy urzędy. Instytut współpracuje również ze szkołami ponadpodstawowymi regionu.

Praktykodawcy także mają wpływ na projektowanie i realizację programu studiów, np. poprzez zgłaszanie uwag do założonych dla praktyk efektów uczenia się i programu. Studenci realizują praktyki w przedsiębiorstwach, np.: HASPRO Sp. Z o.o. – Rzeszów, Fabryka Maszyn - Lubaczów, San-Pajda Sp. Z o.o. – Jarosław; jednostkach samorządowych, np. Urząd Miasta Jarosław, Powiatowy Urząd Pracy – Jarosław, Starostwo Powiatowe w Jarosław; przedsiębiorstwa publicznych, np. Bank Spółdzielczy w Jarosławiu.

Poza systemem praktyk współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami odbywa się na dwóch poziomach: Rady Biznesu i Rady Pracodawców.

Współpraca Instytutu Ekonomii i Zarządzania z otoczeniem społecznym i gospodarczym jest znacząco wspierana przez Radę Biznesu. Została ona powołana na mocy decyzji nr 5/2013 Dyrektora Instytutu Ekonomii i Zarządzania z dnia 18 grudnia 2013 r. Do kwietnia 2019 r. Rada Biznesu działała na potrzeby Instytutu Ekonomii i Zarządzania jednak potem została podniesiona na szczebel całej Uczelni. Rada Biznesu działa w oparciu o regulamin zatwierdzony przez Rektora. Od kwietnia 2019 r. w Radzie Biznesu działają 33 osoby. Członkowie Rady Biznesu działają na zasadzie zgłoszenia chęci współpracy i aktu powołania przez rektora. Rada Biznesu obejmuje przedstawicieli:

- Jednostek samorządowych, np. Starostwo Powiatowe w Jarosławiu, Urząd Miasta w Jarosławiu, Urząd Gminy w Jarosławiu,
- Urzędów, np. Powiatowy Urząd Pracy w Jarosławiu, Urząd Skarbowy w Jarosławiu, ZUS Inspektorat w Jarosławiu,
- Przedsiębiorstw, np. Huta Szkła Owens Illinois w Jarosławiu, „Sokołów” S.A. Oddział Jarosław, Fabryka „San” –Pajda Sp. z o.o. Jarosław, Przedsiębiorstwo Lear Corporation Jarosław, Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Zbożowego „Kapka” Sp. Jarosław, Zakład Przetwórstwa Mięsnego „Szarek” Widna Góra.

Na kierunku została powołana Rada Pracodawców jako ciało doradcze w procesie tworzenia programu studiów (zarządzenie Rektora nr 164/2020 z dnia 15.12.2020 r. w sprawie funkcjonowania Rad Pracodawców; decyzja Dyrektora Instytutu Ekonomii i Zarządzania z 15 stycznia 2021 r. w sprawie powołania Rady Pracodawców). Od kwietnia 2019, do końca 2020 roku Rada funkcjonowała jako Klub Praktyków stanowiąc ciało nieformalne. Członkowie Rady działają na podstawie zgłoszenia chęci współpracy i aktu powołania przez Dyrektora Instytutu Ekonomii i Zarządzania.

Obecnie Rada Pracodawców liczy 18 osób z następujących organizacji:

- Jednostek samorządowych, np. Starostwo Powiatowe w Jarosławiu,
- Urzędów, np. Urząd Skarbowy w Jarosławiu, Powiatowy Urząd Pracy
- Przedsiębiorstw, np. Kredyt Bank, Bank Spółdzielczy, Lear Corporation Jarosław.
- Komendy Powiatowe Policji i Państwowej Straży Pożarnej w Jarosławiu, Przemysłu, Lubaczowie i Przeworsku.

Rada działa w oparciu o regulamin i zdefiniowany zakres współpracy. Celem funkcjonowania Rady Pracodawców jest rozwijanie efektywnej współpracy Instytutu z przedstawicielami sfery biznesu, przedsiębiorstwami, instytucjami, administracją publiczną i samorządową oraz organizacjami pozarządowymi, także tymi nie należącymi do Rady.

Drugim istotnym obszarem działania Rady Pracodawców są funkcje doradcze, a jej działania koncentrują się na dostosowywaniu programów studiów na kierunku do oczekiwań zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego.

W ramach tej współpracy realizowane są następujące działania:

- opiniowanie programu studiów,
- pozyskiwanie praktykodawców dla kierunku,
- zapraszanie do realizacji zajęć osób z doświadczeniem praktycznym,
- pośrednictwo w zatrudnianiu absolwentów,
- wizyty studyjne grup studenckich w zakładach pracy,
- opiniowanie wniosków na uruchomienie nowych kierunków kształcenia.

Przy wsparciu interesariuszy zewnętrznych (Rada Biznesu, Klub Praktyków / Rada Pracodawców) w ostatnich trzech latach wdrożono następujące działania:

- zmieniano dla potrzeb rynku funkcjonowanie specjalności np.: w roku 2018/19 na studiach II stopnia zastąpiono zajęcia o nazwie *zarządzanie finansami - zarządzaniem instytucjami społecznymi i biznesowymi*;

- W roku 2018/19 na studiach I stopnia wprowadzono do programu zajęcia: *ekonomiczne i prawne zasady prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzanie jakością produktów i usług oraz rachunek kosztów*, a na studiach II stopnia *społeczna odpowiedzialność biznesu*.
- W roku 2019/20 wprowadzono kolejne zajęcia na studiach I stopnia i są to: *systemy finansowe*, a na studiach II stopnia - *symulacje biznesowe*.
- W roku akademickim 2020/2021 uwzględniono dodatkowo w harmonogramie realizacji programu studiów na studiach I stopnia *psychologię w biznesie*, a na studiach II stopnia *zarządzanie sprzedażą*;
- Przeprowadzono analizę dokumentu „Barometr zawodów 2020”, ukazującego stan nadwyżek i deficytów zawodów według branż na obszarze Podkarpacia, pod kątem planowanej polityki kształcenia dla potrzeb rynku pracy. W tym zakresie wymierne były propozycje kierownictwa PUP w Jarosławiu, dotyczące analizy aktualnych kierunków i specjalności kształcenia oraz ich perspektyw w odniesieniu do instytutu. Efektem analizy są rekomendacje do opracowania wniosku na nowy kierunek studiów o nazwie „E- handel i usługi”;
- Począwszy od 2015 r. współorganizowano cykliczne międzynarodowe konferencje naukowe o stałym tytule „Aktywność podmiotów gospodarczych w zmieniających się warunkach ekonomicznych” z aktywnym udziałem przedstawicieli Rady Biznesu (merytoryczny udział w prezentacjach tematycznych oraz w panelach dyskusyjnych).

Czasowe ograniczenie działalności Uczelni wynikające ze stanu epidemii nie wpłynęło zauważalnie na udział interesariuszy zewnętrznych we współpracę z Uczelnią.

Nie są prowadzone okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno gospodarczym.

Losy absolwentów są śledzone w ograniczonym zakresie, ale wyniki tych działań potwierdzają słuszność programu studiów na kierunku:

Z wewnętrznego monitoringu karier zawodowych absolwentów za lata 2017 - 2020 wynika, że na umowę o pracę zatrudnionych jest ponad 50% byłych studentów kierunku studia I i II stopnia. Absolwenci wysoko oceniają przekazywaną podczas studiów wiedzę i umiejętności praktyczne. Za szczególnie przydatne w pracy zawodowej wskazali: zdobyte umiejętności związane z wykonywanym zawodem, umiejętności skutecznego rozwiązywania problemów, umiejętność pracy w zespole, motywację do pracy oraz kreatywność i innowacyjność.

Powyższe dane potwierdzają statystyki pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych. Wykazują one m.in., że średni czas poszukiwania pracy przez absolwenta kierunku - studia I i II stopnia PWSTE w Jarosławiu, w 2018 r. wynosił niespełna 3 miesiące.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Należy stwierdzić, że rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej właściwymi dla kierunku.

Współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy, które są odpowiednie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Brak jest okresowych przeglądów współpracy z otoczeniem społeczno gospodarczym nakierowanych na rozwój i doskonalenie tej współpracy z korzyścią dla programu studiów i jakości kształcenia na kierunku.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

Opracowanie i wdrożenie procedury okresowej oceny współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, tak aby wyniki tej oceny mogły być wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Umiędzynarodowienie studiów na kierunku wyraża się we współpracy z uczelniami zagranicznymi, w organizacji międzynarodowych konferencji, udziału studentów i pracowników w międzynarodowym programie mobilności akademickiej Erasmus+ oraz podwyższaniu kompetencji językowych studentów i pracowników. W programach studiów na kierunku są zajęcia z języka obcego (języka angielskiego), brakuje jednak przedmiotów bezpośrednio związanych z problematyką dyscypliny nauki i zarządzania i jakości. W programach studiów nie ma oferty innych zajęć w języku obcym czy to w ramach specjalności, czy w ramach wykładów do wyboru. Zespół oceniający rekomenduje wprowadzenie tego typu zajęć.

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku ujawnia relatywnie dużą aktywność w publikacjach obcojęzycznych, co uwidacznia się w zalecanej literaturze w sylabusach przedmiotów przez nich prowadzonych i ewidencji ich doświadczenia naukowego. Warto odnotować w kadrze prowadzącej zajęcia na kierunku obecność dwojga obcokrajowców.

Uczelnia ma podpisane umowy z 94 uczelniami zagranicznymi w zakresie wymiany pracowników i studentów w programie Erasmus+, z czego Instytut Ekonomii i Zarządzania współpracował w latach 2016-2020 z 13. W tym okresie w programie Erasmus brało udział 26 pracowników Instytutu Ekonomii i Zarządzania, a 21 wykładowców z innych uczelni prowadziło wykłady i brało udział w szkoleniach na wizytowanym kierunku. Ogółem, w latach 2016-2020 zanotowano 45 wyjazdów zagranicznych pracowników Instytutu Ekonomii i Zarządzania, który odpowiada za prowadzenie kierunku. Aktywność kadry przejawiała się także w uczestnictwie w konferencjach międzynarodowych. W latach 2016-2020, 119 pracowników Instytutu brało udział w konferencjach naukowych zagranicą.

Zdiagnozowano też udział studentów w praktykach studenckich w takich uczelniach, jak np. Universidad Politecnica de Cartagena, Instituto Politecnico do Porto, Metropolitan University Prague, Comenius University in Bratislava – Faculty of Management) Slovakia.

Aktywność międzynarodowa studentów, była mniejsza niż kadry, bowiem tylko 7% brało udział w programie Erasmus+ (18 na 252 w 2 latach 2018-2020). Z kolei do Uczelni w tym samym okresie przyjechało 32 studentów. Wśród ogółu studentów stwierdzono 19 studiujących z zagranicy na obu stopniach kierunku zarządzanie.

Udział studentów i pracowników jednostki w programach międzynarodowych na kierunku

Rok ^[1]	Rodzaj programu krajowego/międzynarodowego/wymiany z ośrodkami zagranicznymi/stażu	Liczba uczestniczących w wymianie			
		studentów		pracowników	
		W ^[2]	P ^[3]	W	P
Programy międzynarodowe					
2016/2017	Program Erasmus+	8	4	10	4
2017/2018	Program Erasmus+	32	1	8	7
2018/2019	Program Erasmus+	11	18	3	7
2019/2020	Program Erasmus+	7	14	5	3

O ile w latach 2017-2019 zanotowano znaczny wzrost liczby studentów uczestniczących w programie Erasmus+, o tyle sytuacja pandemiczna zahamowała ten trend. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku wyjazdów zagranicznych pracowników Uczelni.

Należy podkreślić znaczną aktywność kadry w realizacji projektów międzynarodowych, np. kierowanie projektami Preparation of Study Materials for the Study Programme Environmental Management in the First Degree Study and the Follow-up Study Programme. 2014-2016, Development of the research and technical infrastructure of University of Prešov in Prešov w 2017, University Science Park TECHNICOM for Innovation Applications Supported by Knowledge Technology – 2nd phase. 2016-2017, Development of the study programme Environmental Management in second level of study. 2018-2020, A modification of the methodologies for the sustainable development assessment. 2018-2020, czy Development of the research and technical infrastructure of University of Prešov in Prešov, phase II. 2018-2019. Ponadto Uczelnia prowadziła w latach 2016-2020 trzy projekty wspólne w uczelniach zagranicznymi. Pracownicy Uczelni brali udział w takich projektach, jak: Reformowanie rynku usług finansowych w warunkach integracji z europejską przestrzenią finansową razem z Charkowskim Państwowym Uniwersytecie Ekonomicznym (Charków, Ukraina), Poleskim Uniwersytecie Państwowym (Pińsk, Białoruś), Uniwersytet Nyiregyhazki (Nyiregyhaza, Węgry), realizacja: lata 2016 -2018; projekt numer 1/0578/18 – VEGA Modifikácia metodík pre hodnotenie a manažment udržateľného rozvoja (Modyfikacja metodologii oceny i zarządzania zrównoważonym rozwojem) - Słowacja oraz projekt **onumerze** 038PU-4/2018 – KEGA Rozvoj študijného programu environmentálny manažment v II. stupni štúdia (Opracowanie programu studiów zarządzania środowiskowego II. stopień studiów) – Słowacja.

Program studiów dla kierunku przewiduje obowiązkowe zajęcia z języka obcego, jednak w programie studiów brakuje przedmiotu bezpośrednio związanego z dyscypliną nauki o zarządzaniu i jakości, prowadzonego w obcym języku.

Umiędzynarodowienie procesu na Uczelni na kierunku zarządzanie podlega ewaluacji. Monitorowanie wymiany studenckiej oraz kadry w ramach programu Erasmus+ realizowane jest przez Dział Współpracy Międzynarodowej i Koordynatora Instytutowego Programu Erasmus. Jego zadania obejmują między innymi ocenę warunków nauczania na uczelni partnerskiej, uzyskaną na podstawie kontaktów i opinii z osobami wyjeżdżającymi. Ważnym aspektem jest także monitorowanie postępów w nauczaniu studentów, czy też odbywaniu staży w porozumieniu z Koordynatorem lokalnym na uczelni partnerskiej. Z kolei aktywność międzynarodowa pracowników Instytutu jest monitorowana przez Dyrektora Instytutu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na kierunku zasięg procesu umiędzynarodowienia jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia. Realizowana jest wymiana międzynarodowa studentów i kadry uczącej w obszarze wykładów, ale również aktywność studentów w obszarze zagranicznych praktyk zawodowych.

Realizowane są wykłady gościnne naukowców z uczelni zagranicznych, których problematyka wpisuje się w treści programowe na kierunku. Również pracownicy Instytutu wyjeżdżają na wykłady gościnne do uczelni zagranicznych.

Umiędzynarodowienie procesu jest monitorowane okresowo, co pozwala na wyciąganie wniosków i dążenie do doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu poziomu współpracy międzynarodowej. Atutem Uczelni jest zatrudnienie wykładowców zagranicznych i udział w kształceniu studentów zagranicznych.

Słabością umiędzynarodowienia procesu jest brak przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych wykładanych w językach obcych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci kierunku mają dostęp do różnorodnych form wsparcia w ramach realizacji procesu nauczania. W celu uzyskania wsparcia, uczelnia zapewnia wsparcie wielu osób i instytucji funkcjonujących na Uczelni, między innymi opiekuna instytutu, opiekuna roku, opiekuna praktyk

zawodowych, samorządu studenckiego, pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych, pracowników administracyjnych Działu Obsługi Studenta i sekretariatu instytutu oraz doradcy zawodowego Akademickiego Biura Karier.

System wsparcia uwzględnia zróżnicowane formy merytorycznego, materialnego i organizacyjnego wsparcia studentów w zakresie przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach rynku pracy właściwych dla kierunku. Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie działalność Koła Naukowego Fokus, w ramach którego studenci mogą rozwijać wiedzę uzyskaną na zajęciach oraz udoskonalać i kształcić swoje umiejętności praktycznie z wykorzystaniem zasobów pracowni multimedialnej, między innymi programów wspomagających pracę w branży księgowej, statystyce oraz zarządzaniu. Przedstawiciele koła naukowego mogą ubiegać się do władz Uczelni o dofinansowanie do realizacji poszczególnych projektów. Uczelnia udostępnia również pracownię „Focusownię” przystosowaną do pracy przy prowadzeniu projektów w zakresie Focus Group Interview. Uczelnia wspiera projekty inicjowane przez studentów zrzeszonych w kole naukowym, między innymi warsztaty naukowe „Kontrola zarządcza w jednostkach administracji naukowej” oraz „Rola zainteresowań, predyspozycji i umiejętności w wyborze zawodu”, zajęcia pt. „Jak zarządzać wiedzą i czasem” dla uczestników Uniwersytetu Dziecięcego oraz Międzynarodowego Studenckiego Seminarium Naukowego, nt. „Logistyka i Zarządzanie Sprzedażą”. Prowadzący zajęcia dydaktyczne na kierunku aktywnie zachęcają studentów i wspierają ich w podejmowaniu inicjatyw wykraczających poza program studiów, a związanych z doskonaleniem umiejętności i kompetencji związanych z wejściem na rynek pracy i rozwojem zawodowym.

Studenci kierunku są wspierani przez Uczelnię w zakresie przygotowania do rynku pracy poprzez umożliwianie udziału w różnych przedsięwzięciach, w tym wizytach studyjnych. Studenci kierunku otrzymali możliwość udziału w wizytach rozwijających wiedzę studentów o praktyczne aspekty zarządzania jakością w takich przedsiębiorstwach jak Cargill Polska, Huta Szkła S.A., „SAN” PAJDA Sp. Z o. o. i Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Zbożowego „KAPKA” Sp. J. w Jarosławiu. Studenci zachęceni są również do udziału w konferencjach, w ramach których otrzymują wsparcie w zakresie przygotowania artykułów i monografii wydawanych przez Uczelnię i inne wydawnictwa zewnętrzne. Studenci brali czynny udział w takich konferencjach jak Międzynarodowe Seminarium Naukowe organizowane z Mukaczewskim Uniwersytetem Państwowym z Ukrainy pt. „*Rzeczywiste Problemy Ekonomicznego Procesu Edukacyjnego w Kontekście Teraźniejszości Europejskiej*”, VIII Ogólnopolska Konferencja Studenckich Kół Naukowych w Tarnowie, nt. „Przedsiębiorczość w XXI wieku” –(swoją referat pt. „*Eustres. Stres jako element atrybucji pozytywnej w aspekcie życia zawodowego jednostki*” wygłosił student kierunku zarządzanie) oraz X Konferencja nt. „*Logistyki oczami studentów*”. Studenci zachęceni są również do współpracy z nauczycielami akademickimi, czego efektem są pozycje publikacyjne i wystąpienia, między innymi publikacje w Zeszytach Naukowych PWSTE:

- *Procesy motywowania a wypalania zawodowego pracowników w organizacjach*, [w:] „Współczesne Problemy Zarządzania. Zeszyty Naukowe PWSTE nr 6, Wydawnictwo PWSTE w Jarosławiu, Jarosław 2015 s. 7-20.
- *Funkcjonowanie systemu zarządzania państw*, [w:] „Współczesne Problemy Zarządzania. Bezpieczeństwo Publiczne”, Zeszyty Naukowe PWSTE nr 11, Wydawnictwo PWSTE w Jarosławiu, Jarosław 2017 s. 159-172.

W ramach funkcjonowania w Uczelni projektu „Uczelnia 2.0 – Zintegrowany Program Rozwoju PWSTE” Uczelnia organizuje dla studentów możliwość udziału w specjalistycznych szkoleniach podnoszących kompetencje językowe, zawodowe, komunikacyjne i inne, warsztatach projektowych,

wizytach studyjnych. W ramach realizacji projektów ufundowanych ze środków Unii Europejskiej oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, studenci mieli możliwość udziału w projekcie goCreative, w ramach którego studenci odbywali zajęcia praktyczne metodą projektową z tutorem, warsztaty biznesowe, wizyty studyjne oraz realizowali case study z przedsiębiorcami. Jednym z elementów projektu jest Akademia goCreative, dzięki której studenci mogli wziąć udział w szkoleniach, warsztatach i kursach certyfikowanych i zgodnych z Europejskimi Ramami Kwalifikacji walidowanych w systemie Vocational Competence Certificate.

Wsparcie w zakresie efektywnego korzystania z infrastruktury i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem technik i metod na odległość realizowane jest przez uczelniane Centrum Nauczania Zdalnego. Studenci mają możliwość kontaktu w razie potrzeby lub pytań.

Studenci wybitnie uzdolnieni mogą ubiegać się o studiowanie według indywidualnego programu studiów. W ramach trybu, program studiów zostaje rozszerzony o wybrane zajęcia obowiązujące na danym kierunku, ukierunkowanie i rozszerzenie zakresu wiedzy z określonej dyscypliny w ramach studiowanego kierunku oraz udział studenta w pracach badawczych. Po uzyskaniu zgody, dyrektor instytutu wyznacza opiekuna naukowego (co najmniej ze stopniem naukowym doktora), który współpracuje ze studentem w zakresie opracowania i realizacji indywidualnego programu studiów. Studenci wyróżniający się mogą w ramach funkcjonującego w uczelni systemu pomocy materialnej, ubiegać się o stypendium rektora ze względu na wyróżniające wyniki w nauce i/lub wybitne osiągnięcia artystyczne, naukowe i sportowe.

System wsparcia uwzględnia różnorodne formy aktywności studentów. Uczelnia wspiera organizację wydarzeń rozrywkowych i aktywności o charakterze integracyjnym, między innymi Dni Gier, zawody sportowe „Turniej Piłki Siatkowej o Puchar PWSTE” oraz zbiórkę publiczną na rzecz kampanii dobroczynnej „Kilometry Dobra”. Wsparcie zapewniane jest również w ramach funkcjonowania Akademickiego Biura Karier, który odpowiada za motywowanie studentów do rozwoju kariery zawodowej i rozwijanie kompetencji społecznych. W ramach działalności jednostki, swoje usługi prowadzi doradca zawodowy, który udziela studentom indywidualnych porad, organizuje szkolenia oraz warsztaty rozwijające umiejętności interpersonalne. Dodatkowo, doradca odpowiada także za wsparcie studentów w zakresie organizacji praktyk i staży zawodowych oraz pomaga studentom w znalezieniu pracy. Akademickie Biuro Karier prowadzi również listę aktualnych ofert pracy, z których mogą skorzystać studenci kierunku.

System wsparcia uwzględnia potrzeby indywidualne różnych grup studentów. O indywidualną organizację studiów mogą ubiegać się studenci przewlekle chorzy, z niepełnosprawnością, studiujący inny kierunek, odbywający praktyki w ramach projektów Unii Europejskiej oraz znajdujący się w szczególnej sytuacji losowej. Studenci z niepełnosprawnościami, przewlekle chorzy lub niezdolni do pełnego uczestnictwa w zajęciach w standardowym trybie, lecz nieposiadające orzeczonego stopnia niepełnosprawności oraz studenci, których czasowa niezdolność wynika z nagłej choroby lub utraty sprawności w wyniku wypadku mogą korzystać ze wsparcia pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych. Do zadań pełnomocnika należy ocena potrzeb i możliwości studentów, inicjowanie działań wyrównujących szanse i znoszących bariery, z którymi muszą zmagać się studenci z trudnościami, indywidualne określanie form wsparcia zgodnie z zapotrzebowaniem studenta oraz wspieranie studenta z trudnościami w zakresie adaptacji przebiegu kształcenia. Studenci mogą skorzystać z adaptacji materiałów do swoich potrzeb, wsparcie w zakresie pomocy informatycznej i technologii asystujących, darmowej poradni psychologicznej oraz usług tłumacza w razie potrzeby przetłumaczenia zajęć dydaktycznych. Uczelniana biblioteka została wyposażona w urządzenia

zwiększające dostępność zasobów dla osób słabo widzących (m. in. Powiększalnik tekstu), stacje robocze są przystosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, a w czytelni zainstalowane jest oprogramowanie dla słabowidzących. Studenci zmagający się z problemami zdrowotnymi mogą ubiegać się o zmianę warunków i sposobu uczestnictwa w zajęciach dydaktycznych, między innymi poprzez zmianę form weryfikacji efektów uczenia się, zmianę trybu zajęć, zwiększenie dopuszczalnej ilości nieobecności, a także rozwiązań pozwalających na udział asystentów w trakcie zajęć dydaktycznych. Studenci mogą w razie potrzeby skorzystać z prowadzonego na uczelni systemu pomocy materialnej określonego Regulaminem świadczeń dla studentów PWSTE w Jarosławiu. W wyjątkowych przypadkach, studenci mogą ubiegać się o możliwość zakwaterowania w domu studenckim, stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogę. Studenci zagraniczni mogą ubiegać się o wsparcie Działu Współpracy Międzynarodowej, który organizuje w razie potrzeby pomoc dla studentów przyjezdnych i zagranicznych.

System wsparcia uwzględnia sposób zgłaszania przez studentów skarg i wniosków oraz definiuje przejrzyste i skuteczne sposoby ich rozpatrywania. Funkcjonowanie systemu skarg i wniosków reguluje Regulamin przyjmowania i rozpatrywania skarg. Każdy zgłoszony wniosek lub skarga ewidencjonowany jest w Centralnym Rejestrze. Skargi i wnioski rozpatrywane są w zależności od rodzaju sprawy przez Rektora, prorektorów, kanclerza uczelni oraz dyrektorów instytutu. Studenci mogą zgłaszać swoje skargi i wnioski pisemnie, za pomocą telefaksu, poczty elektronicznej lub ustnie do protokołu w trakcie dyżurów prowadzonych przez poszczególne jednostki. Skargi i wnioski są rozwiązywane i wyjaśniane bez zwłoki w terminie maksymalnie miesiąca od daty wpłynięcia. W przypadku spraw skomplikowanych i spraw wymagających postępowania wyjaśniającego, regulamin przewiduje maksymalnie dwa miesiące od dnia wpłynięcia.

System wsparcia obejmuje działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy poprzez organizację spotkań edukacyjnych i prowadzenie kampanii informujących o problemach związanych z tą tematyką, w tym przemocą motywowaną uprzedzeniami. Opracowane zostały również wewnętrzne procedury dotyczące reagowania na zaistniałe przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa oraz wolności słownej i cielesnej studentów. Procedury antymobbingowe oraz dyskryminujące reguluje Wewnętrzna Procedura Antymobbingowa. Studenci odbywają zajęcia zarówno związane z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy, jak również dotyczące praktycznych aspektów dbałości o własne bezpieczeństwo w obliczu różnorodnych zagrożeń, sposobów zachowania i instytucji, które świadczą pomoc w poszczególnych sytuacjach. W ramach funkcjonowania systemu wsparcia, stosowane są uczelniane, materialne i pozamaterialne instrumenty oddziaływania na studentów kierunku, mające na celu motywowanie ich do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się. Do tego typu metod zalicza się system opieki materialnej, w ramach którego przyznawane jest stypendium Rektora. Studenci mogą ubiegać się również o stypendium Ministra. W celu motywowania studentów, uczelnia umożliwia studentom udział w różnych konferencjach i wydarzeniach naukowych, a także wspiera studentów w zakresie publikacji artykułów i prac badawczych, między innymi poprzez umożliwianie wydania pracy przez uczelniane wydawnictwo. Uczelnia organizuje konkurs na najlepszą pracę dyplomową instytutu, w którym mogą brać udział studenci kierunku zarządzanie. Komisja konkursowa ocenia jakość merytoryczną pracy (istotność tematu, uzasadnienie, przydatność pracy w aspekcie teoretycznym i praktycznym, jakość badań własnych, edytorski poziom pracy, znajomość literatury oraz oryginalność i innowacyjność) oraz nowatorski i twórczy charakter pracy. Laureaci konkursu otrzymują nagrodę pieniężną.

Za obsługę administracyjną studentów odpowiadają pracownicy Działu Obsługi Studenta. Pracownicy dostępni są dla studentów przez pięć dni w tygodniu w godzinach odpowiadających potrzebom studentów. Pracownicy Działu Obsługi Studenta cechują się wysokim stażem pracy oraz niezbędnymi kwalifikacjami do pracy na danym stanowisku pracy. Wsparcie oferowane przez pracowników administracyjnych pracujących w poszczególnych jednostkach uczelni, w tym w Dziale Obsługi Studenta jest wszechstronne, efektywne i odpowiednie dla potrzeb studentów kierunku.

Uczelnia wspiera materialnie i pozamaterialnie samorząd studencki funkcjonujący w Uczelni poprzez wsparcie merytoryczne i finansowe udzielane jednostce samorządu studenckiego. Samorząd studencki reprezentuje studentów wobec władz uczelni, a jego członkowie zasiadają w różnych gremiach, między innymi w Senacie, Radzie Programowej kierunku, Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej, i innych. Samorząd studencki opiniuje programy studiów oraz deleguje studentów do udziału w egzaminach komisyjnych i innych komisjach. Do zadań samorządu należy prowadzenie działalności w zakresie spraw socjalno-bytowych i kulturalnych, inicjowanie i wspieranie aktywności studentów w zakresie działalności sportowej, artystycznej, turystycznej i naukowej, współdecydowanie o podziale funduszy pomocy materialnej studentów oraz organizacja wydarzeń kierowanych do społeczności akademickiej uczelni.

Uczelnia co semestr organizuje ankiety, w ramach których badany jest system wsparcia, w tym forma i poziom prowadzonych zajęć (również przy wykorzystaniu technik i metod kształcenia na odległość). Uwagi oraz sugestie uzyskiwane w ramach badania przekazywane są dyrektorom instytutu i stanowią podstawę do opracowywania i wdrażania działań doskonalących jakość kształcenia na kierunku. Wyniki ankietyzacji umieszczane są do publicznej informacji na stronie internetowej Instytutu Ekonomii i Zarządzania oraz przekazywane są starostom grup studenckich. Samorząd studencki realizuje również badanie na poziomie instytutów, w ramach którego badane jest zdanie studentów na temat funkcjonowania poszczególnych działów i jednostek działających w uczelni. Ankietyzacja zawiera również pytania związane z oceną studentów na temat jakości kształcenia w Uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

System wsparcia na kierunku działa w sposób kompleksowy, wystarczający i zgodny z potrzebami studentów. Uczelnia wspiera inicjatywy studentów oraz oferuje studentom rozwiązania pozwalające i zachęcające studentów do rozwoju praktycznego, pożądanego na rynku pracy. System wsparcia uwzględnia rozwiązania dla studentów wybitnych i rozwiązania motywujące do osiągnięcia bardzo dobrych efektów uczenia się. Koła naukowe, organizacje studenckie i samorząd studencki mają zapewnioną przestrzeń do realizacji swoich projektów i działań. Wsparcie administracyjne zapewniają jednostki uczelniane, w tym Dział Obsługi Studenta. System wsparcia uwzględnia zróżnicowane i indywidualne potrzeby studentów, w tym studentów znajdujących się stale lub przejściowo w trudnej sytuacji życiowej, a także studentów z niepełnosprawnościami. System wsparcia podlega ewaluacji i udoskonaleniom zgodnie z potrzebami i opiniami studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Publiczny dostęp do informacji na kierunku realizowany jest z dbałością o dostępność dla jak największego grona odbiorców poprzez stronę internetową Uczelni oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Sposób funkcjonowania witryn gwarantuje łatwość obsługi, niwelując jednocześnie ograniczenia związane z miejscem, czasem, sprzętem i oprogramowaniem wykorzystywanym przez odbiorców. Strony internetowe dostosowane są do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez funkcjonowanie panelu umożliwiającego modyfikację wyglądu dostępnych treści zgodnie z indywidualnymi potrzebami użytkowników. Analiza stanu faktycznego wykazała nieintuicyjny system wyszukiwania zastosowany w serwisie Biuletynu Informacji Publicznej. Jednym ze standardów związanych z publicznym dostępem do informacji jest nieskrępowane i intuicyjne korzystanie z serwisów. Baza Biuletynu Informacji Publicznej zawiera wszystkie regulacje wewnętrzne Uczelni, w tym zarządzenia Rektora, których wyszukiwanie prowadzi się jedynie w przypadku, gdy użytkownik zna dokładny numer dokumentu. Rekomenduje się udoskonalenie systemu wyszukiwania, aby poszczególne grupy interesariuszy mogły w nieskrępowany sposób wyszukać interesujące ich dokumenty zgodnie z treścią bądź słowami kluczowymi.

W ramach funkcjonowania serwisów internetowych, zawarte tam informacje spełniają potrzeby różnych grup interesariuszy, między innymi studentów, pracowników uczelni, kandydatów na studia oraz przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Informacje zawarte na stronach obejmują cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania oraz jego organizacji, charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie nauczania. W ramach serwisu udostępniane są również informacje związane z funkcjonowaniem systemu wsparcia materialnego, programów mobilności studenckiej oraz aktualności organizacyjno-dydaktyczne poszczególnych jednostek. Podstrona Instytutu Ekonomii i Zarządzania umożliwia nieskrępowane pozyskanie informacji odnośnie między innymi harmonogramu, egzaminów, wykazu opiekunów grup, konsultacji z prowadzącymi oraz wyników ankietyzacji.

W ramach funkcjonowania Centrum Nauczania Zdalnego, uczelnia przygotowała stronę dedykowaną organizacji kształcenia z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość. Użytkownicy w razie potrzeby mogą skorzystać z materiałów i instrukcji przygotowanych celem wyjaśnienia sposobu korzystania z oprogramowania oraz uzyskać kontakt do jednostki zajmującej się bieżącym wsparciem procesu kształcenia zdalnego.

System publicznego dostępu do informacji zakłada bieżące monitorowanie i weryfikację aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców przez poszczególne jednostki i organy uczelni oraz Biuro Rektora odpowiadające za Biuletyn Informacji Publicznej. Studenci i pracownicy mogą zgłaszać uwagi

odnośnie dostępności i jakości publicznej informacji pracownikom Działu Obsługi Studenta lub bezpośrednio władzom instytutu. Uczelnia prowadzi monitoring rzetelności i czytelności informacji o studiach oraz zgodności z potrzebami interesariuszy w ramach badania ankietowego i opinii interesariuszy zewnętrznych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Dostęp do informacji publicznej zapewniony jest w sposób kompleksowy, zgodny z potrzebami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a także opracowany w sposób umożliwiający nieskrępowany i niezależny od czasu i miejsca dostęp do materiałów. Analiza stanu faktycznego wykazała trudności związane z wyszukiwaniem systemu w Biuletynie Informacji Publicznej. Za wsparcie merytoryczne, techniczne, a także za przekazywanie informacji związanych z wykorzystywanymi narzędziami w procesie nauczania na odległość odpowiada Centrum Nauczania Zdalnego. Monitorowanie systemów publicznego dostępu do informacji realizowane jest przy wykorzystaniu ankiety oraz w ramach prac jednostek uczelnianych, które na bieżąco aktualizują informacje zawarte w witrynach.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem został powierzony Dyrektorowi Instytutu Ekonomii i Zarządzania. Biorą w nim również udział Kierownicy zakładów Zarządzania oraz Zarządzania i jakości. Ich kompetencje określa Statut oraz przydziały czynności. W celu realizacji zadań zapewnienia jakości kształcenia na kierunku na szczeblu Instytutu działają: Instytutowy Zespół ds. Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia, Rada Programowa Kierunku Studiów oraz Komisja ds. Oceny Pracy Dyplomowej. Instytutowy Zespół ds. Jakości kształcenia, powołany przez Dyrektora Instytutu, nadzoruje proces zapewnienia jakości i wdraża zasady i procedury określone w polityce jakości kształcenia oraz zarządzenia, które dotyczą kształcenia, analizuje wyniki badań ankietowych, śledzi zawodowe losy absolwentów i wyciąga wnioski z ich efektów, przygotowuje propozycje zmian w programach studiów dla Dyrektora Instytutu. Rektor powołuje Rady programowe kierunku studiów, które również odpowiadają za ewaluację i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku.

Zatwierdzanie, zmiany i wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób sformalizowany. Za koordynację procesu przygotowywania zmian odpowiedzialny jest Dyrektor Instytutu. W procesie tym bierze udział Rada programowa kierunku, która przygotowuje m.in. program studiów uwzględniając opinię samorządu studentów, a następnie przekazuje projekt do Uczelnianej rady ds.

kształcenia. Po wniesieniu uwag przez Uczelnianą radę ds. kształcenia program studiów przedkładany jest Senatowi do zatwierdzenia. Zmiany w programach studiów zatwierdza Senat Uczelni. W Uchwale 3/I/2020, a następnie w Uchwale nr 1/II/2021 Senatu z dnia 10 lutego 2021 r. zostały określone wytyczne w zakresie tworzenia programów studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Zarządzeniem nr 10/2020 r. z dnia 6 lutego 2020 r. Rektor PWSTE określił wzory dokumentacji wchodzących w skład programu studiów.

Zasady sprawowania nadzoru merytorycznego jak również polityki jakości kształcenia reguluje Zarządzenie Rektora nr 139/2019 z dnia 12.12.2019 r. Dokument ten wskazuje Dyrektora Instytutu jako odpowiedzialnego za nadzór nad procesem zatwierdzania i oceny programów studiów.

W projektowaniu programu studiów uwzględniane są innowacje dydaktyczne oraz osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej. Uczelnia realizuje projekt „Dydaktyczna inicjatywa doskonałości”, w ramach którego utworzyła:

- Centrum Symulacji Finansowych i Biznesowych – wyposażone w stanowiska komputerowe wraz z oprogramowaniem wykorzystywanym podczas realizacji zajęć na kierunku zarządzanie I i II stopnia takie jak: Metastock, Oracle Crystal Ball, Synergus -CRM, Projekt, Filmora),
- Focus Research - studio wyposażone w nowoczesne urządzenia do prowadzenia badań w zakresie zajęć z zakresu marketingu, zarządzania sprzedażą, ilościowe oraz jakościowe narzędzia i metody badawcze w naukach społecznych,
- wdrożyła oprogramowanie komputerowe Statistica – StatSoft Polska, Symfonia-Sage, Optima-Comarch, Projekt- Comarch, Visio Microsoft, zaimplementowała w programie studiów CRM do zarządzania sprzedażą, wykorzystuje gry symulacyjne REVAS (<http://ebiznes.pwste.edu.pl/>), metodę projektową łączącą założenia kilku przedmiotów w ramach projektu np.: projekt Edukacja międzykulturowa na wspólnym obszarze słowacko-polskiego pogranicza wspólnie z Uniwersytetem Preszowskim w Preszowie. Wprowadzono technologie informacyjno-komunikacyjnej do celów nauki w trybie online lub hybrydowej, w tym: Microsoft Teams (narzędzia z platformy Microsoft Teams 365), platformy BigBlueButton, platformy e-learning MOODLE oraz E-programy (<https://eprogramy.pwste.edu.pl/>), które dają możliwość zdalnego łączenia się studentów i pracowników z wirtualnymi laboratoriami i dostępem do wybranych systemów komputerowych.

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów określone w uchwałach Senatu. Na kierunek, rekrutacja na studia I stopnia ma charakter otwarty i prowadzona jest na podstawie pozytywnych wyników egzaminu maturalnego, egzaminu dojrzałości lub egzaminu zagranicznego. Podstawą przyjęcia na studia II stopnia na kierunku jest dyplom ukończenia studiów na kierunku zarządzanie w dowolnej specjalności. O przyjęcie na studia II stopnia na kierunku zarządzanie może również ubiegać się kandydat, który ukończył studia na innym kierunku niż zarządzanie. W takim przypadku Dyrektor Instytutu jest obowiązany do przygotowania karty różnic programowych. Po szczegółowej analizie ukończonego przez kandydata programu studiów I stopnia (zajęć kierunkowych i specjalistycznych) Dyrektor Instytutu opracowuje zestaw przedmiotów wymaganych do uzupełnienia dla uzyskania efektów uczenia się umożliwiających kontynuację kształcenia na studiach II stopnia. Brak jednak w tym zakresie regulacji. Nie wyznaczono efektów uczenia się warunkujących możliwość kontynuacji studiów na kierunku, nie został określony zakres przedmiotowy czy maksymalny wymiar ECTS, przy którym możliwa jest kontynuacja studiów na kierunku. Rekomenduje się wprowadzenie wewnętrznych regulacji dotyczących zasad i kryteriów wyznaczania różnic programowych przy przyjęciu na studia II stopnia na kierunku zarządzanie.

W Uczelni prowadzona jest systematyczna i kompleksowa ocena programu studiów. Dokonuje jej Rada Programowa Kierunku Studiów. Ocena obejmuje: efekty uczenia się, harmonogram realizacji programu studiów, zasady i formy odbywania praktyk zawodowych, ocenę i doskonalenie programu studiów, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, karty zajęć (sylabusy), warunki ukończenia studiów, infrastrukturę niezbędną do prowadzenia kształcenia, opinie Samorządu Studenckiego. Dokonuje się analizy prac etapowych oraz ocen. Badanie ankietowe wśród studentów obejmuje informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się. Niemniej, należy stwierdzić, iż nieprawidłowości stwierdzone w zakresie efektów uczenia się (kryterium 1), w realizacji programu studiów (kryterium 2), weryfikacji efektów uczenia się (kryterium 3) wskazują, iż - mimo faktu realizowania oceny programowej studiów w sposób systematyczny – nie gwarantuje ona zapewnienia poprawnej realizacji programu studiów.

Nie została zapewniona możliwość pełnej weryfikacji przedmiotowych efektów uczenia się oraz systematycznego monitorowania prac etapowych. Ocena programu studiów obejmuje monitorowanie procesu dyplomowania: ocenianych jest 10 wybranych prac dyplomowych (min. 5%, nie mniej niż 10), analizowane są wraz z recenzjami przez Komisję ds. Oceny Pracy Dyplomowej, która dokonując oceny korzysta z wystandaryzowanego formularza. Uwagi Komisji przekazywane są do Dyrektora Instytutu, a następnie - jako feedback - do promotorów. Uwagi i stwierdzone nieprawidłowości w zakresie dyplomowania (opisane w kryterium 3) świadczą o braku skuteczności tego systemu.

Nauczyciele akademicki oraz pracodawcy mają możliwość zgłaszania zmian w programie studiów.

Kierunek był oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną w 2015 roku (była to trzecia ocena PKA na tym kierunku). Ocena przeprowadzona w 2015 roku zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej, obowiązującej do roku ak. 2020/2021 (Uchwała Nr 593/2015 z dnia 3 września 2015 r. Prezydium PKA). Zalecenia o charakterze naprawczym zostały sformułowane w raporcie z wizytacji, które w oparciu o wyniki bieżącej oceny programowej poddano ocenie w pkt 4 raportu.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Nadzór nad kierunkiem sprawuje Dyrektor Instytutu Ekonomii i Zarządzania. Dyrektor Instytutu odpowiada również za ewaluację i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku. Zatwierdzanie, zmiany i wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób sformalizowany. Za koordynację procesu przygotowywania zmian odpowiedzialny jest Dyrektor Instytutu. Program studiów zatwierdzany jest na każdy rok akademicki przez Senat Uczelni. Przyjęcie na studia I i II stopnia odbywa się w oparciu o odpowiednie Uchwały Senatu Uczelni. W doskonaleniu programu studiów biorą udział zarówno interesariusze wewnątrzni - nauczyciele akademicki, jak i interesariusze zewnątrzni. Studenci – reprezentowani przez Samorząd Studencki - uczestniczą w tym procesie. Pracodawcy mają możliwość zgłaszania zmian w programie studiów. Badanie ankietowe wśród studentów obejmuje informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie nauczania. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, które dotychczas przeprowadzała Polska Komisja Akredytacyjna. Wyniki ocen są wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przyjęty system oceny programu studiów nie gwarantuje zapewnienia poprawnej realizacji programu studiów (stwierdzono nieprawidłowości w zakresie sformułowania efektów uczenia się (kryterium 1), w realizacji programu studiów (kryterium 2), weryfikacji efektów uczenia się (kryterium 3)).
2. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie weryfikacji efektów uczenia się w procesie dyplomowania świadczą o nieskuteczności procesu oceny w zakresie osiągania efektów uczenia się, prac etapowych, prac dyplomowych oraz egzaminów dyplomowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Wdrożenie systemu oceny programu studiów, który będzie gwarantował zapewnienie poprawnej realizacji programu studiów (skorygowania wymaga obszar formułowania efektów uczenia się (kryterium 1), realizacji programu studiów (kryterium 2), weryfikacji efektów uczenia się (kryterium 3)).
 2. Skorygowanie systemu oceny programu studiów w zakresie weryfikacji efektów uczenia się w procesie dyplomowania, by zapewnić skuteczność procesu oceny osiągania efektów uczenia się, prac etapowych, prac dyplomowych oraz egzaminów dyplomowych i poprawność realizacji programu studiów w tym obszarze.
- 4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)**

Zalecenie

W Uchwale 593/2015 Prezydium PKA stwierdzono, iż poziom prowadzonego kształcenia odpowiadał przyjętym kryteriom jakościowym w stopniu pozwalającym na wydanie oceny pozytywnej. Wszystkie przyjęte przez Polską Komisję Akredytacyjną kryteria jakościowe uzyskały ocenę „w pełni”: koncepcja rozwoju kierunku, cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji, program studiów, zasoby kadrowe, infrastruktura dydaktyczna, prowadzenie badań naukowych, system wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości.

W raporcie z wizytacji wskazano zalecenia dotyczące:

1. zapewnienia wnikliwych i merytorycznych ocen prac dyplomowych
- Wprowadzono procedury uwzględniające bardziej szczegółową weryfikację prac dyplomowych. Zarządzeniami Rektora sukcesywnie regulowano zasady dyplomowania. Ostatnie zarządzenie w tym zakresie (nr 163/2020 z 15 grudnia 2020 r.) zawiera m. in.: zasady prowadzenia prac dyplomowych, wymogi dotyczące pisania prac dyplomowych, prowadzenie pracy dyplomowej, zatwierdzania tematów prac, procedury zakończenia pracy dyplomowej, ocenę pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta, procedury przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz okresową ocenę prac dyplomowych. Zgodnie z tym zarządzeniem w Instytucie powołano na

kierunku Komisję ds. Oceny Prac Dyplomowych, która realizuje powyższe wymogi i zasady. Po wnikliwej analizie całego procesu dyplomowania na kierunku Komisja formułuje wnioski w postaci zaleceń praktycznych. Następnie Dyrektor Instytutu przekazuje uwagi i wytyczne promotorom i recenzentom.

2. Organizacji zajęć, która w wielu przypadkach była nadmiernie skoncentrowana, co wynikało z organizowania części zajęć na studiach stacjonarnych co dwa tygodnie oraz relatywnie małej liczby zjazdów na studiach niestacjonarnych, co utrudnia realizację założonych efektów kształcenia.

Uporządkowano zajęcia dydaktyczne odpowiednio dostosowując je do potrzeb i oczekiwań studentów oraz nauczycieli akademickich.

3. Zwiększenie udziału studentów w programach wymiany międzynarodowej oraz większego ich zaangażowania w badania realizowanych przez jednostkę w ramach współpracy międzynarodowej.

Zwiększono poziom umiędzynarodowienia, w szczególności:

- zwiększono zagraniczną mobilność studentów i nauczycieli akademickich w ramach programu Erasmus+,
- na szerszą skalę odbywają się staże naukowe pracowników w ramach umów między uczelniami,
- ma miejsce wymiana studentów w ramach umów między uczelniami tzw. „szkoły letnie”,
- realizowane są praktyki studenckie – zagraniczne w ramach umów między uczelniami.

Dla studentów zagranicznych (w ramach programu Erasmus plus) prowadzone są zajęcia w języku angielskim: Marketing, Marketing research, Base of management.

4. położenie większego nacisku na badania w dyscyplinie *nauki o zarządzaniu*. Studenci w niewielkim stopniu uczestniczyli w badaniach naukowych prowadzonych w jednostce. Podjęcie działań zachęcających studentów – szczególnie studiów drugiego stopnia – do współuczestnictwa w projektach badawczych realizowanych wspólnie z pracownikami Uczelni.

Nauczyciele akademicki kierunku zarządzanie studia pierwszego i drugiego stopnia, profil praktyczny dbają o własny rozwój naukowy prowadząc badania, referując wyniki tych badań na konferencjach krajowych i międzynarodowych, a następnie je publikują.

W Instytucie realizowane są projekty badawcze, np. z NCBiR, projekty edukacyjne z NBP oraz wspólne badania z instytucjami lokalnymi (np. z Urzędem Miasta „Bezpieczny Jarosław”), w których aktywnie zaangażowani są studenci kierunku zarządzanie studia drugiego stopnia.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Nie są w pełni przestrzegane postanowienia dotyczące procesu dyplomowania, co potwierdzają zalecenia sformułowane w kryterium 3.

Przewodnicząca zespołu oceniającego

Dr hab. Katarzyna Szczepańska-Woszczyzna